

Riskbenägenhet ur ett genusperspektiv

- **En studie om män och kvinnors finansiella risktagande**

Av: Rebecca Tastekin & Gabriella Khajo

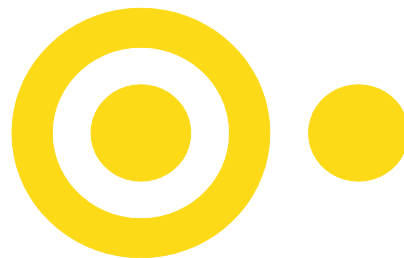
Handledare: Ogi Chun

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper

Kandidatuppsats 15 hp

Finansiering | VT 16

Ekonomikandidatprogrammet & Internationell ekonomi

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Förord

Vi vill börja med att tacka våra nära och kära som visat oss stöd som har gjort detta arbete möjligt att åstadkomma. Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Ogi Chun som har bidragit med värdefulla åsikter under denna tid. Avslutningsvis vill vi även tacka våra opponenter som har bistått med konstruktiv kritik som har lett till en förbättring av uppsatsen.

Stockholm, 24 maj 2016

Gabriella Khajo , Rebecca Tastekin

Sammanfattning

I denna undersökning vill författarna försöka ta reda på om det råder skillnader i riskbenägenheten mellan svenska män och kvinnor. I samband med detta så vill författarna även se vilket av variablerna som påverkar män och kvinnors riskbenägenhet vid investeringar mest. Variablerna som undersöktes i denna studie var kön, ålder, inkomst och riskattityd. För att kunna erhålla svar på detta använder författarna sig av en enkätundersökning för att se hur män och kvinnor faktiskt agerar vid investeringar. Chi två test genomfördes för att få svar på de förutvalda variablerna. Som komplement till detta användes två tabeller från statistiska centralbyrån för att åskådliggöra hur dessa utfall förhåller sig till studiens resultat samt tidigare forskning.

Författarna kom fram till att kvinnor börjar bli mer riskbenägna än vad de har uppvisat tidigare. Detta är ett resultat av Sveriges jämställda samhälle som ger kvinnor samma förutsättningar och möjligheter att erhålla kunskap om aktiemarknaden som män. Det visar dock sig att män fortfarande tenderar att vara mer riskbenägna än kvinnor vid investeringar. Detta visar sig genom den statistiska centralbyråns tabell där män har ett betydligt större aktieinnehav än kvinnor för år 2015. Författarna tog slutsatsen att riskbenägenheten vid investeringar mellan män och kvinnor förändras över tid, dock är detta en process som tar tid. Kvinnor börjar bli mer aktiva på aktiemarknaden dock är männens finansiella risktagande fortfarande större. Författarna kunde även åskådliggöra vilket av variablerna som påverkade riskbenägenheten mest, vilket var variabeln ålder. Detta kunde åskådliggöras genom respondenternas svar samt chi två testet som genomfördes. Författarna kunde dra slutsatsen att detta berodde på att med åldern medföljer kunskap och erfarenhet inom aktiemarknaden.

Abstract

In this paper the authors are trying to find out if there are any differences between men and women's risk tendency in investments. In connection with this the authors also want to see which of the variables that affect men and women's willingness to take risks in investments. The variables examined in this paper were gender, age, income and risk attitude. In order to obtain answers to this, the authors use the services of a survey to see how men and women are acting in investments. Chi square test was conducted to obtain answers to the pre-selected variables. As a complement to this, two tables from the Central Bureau of Statistics used to illustrate how these outcomes relate to the results of the study and previous research.

The authors concluded that women's risk tendency has increased than they have exhibited in the past. This is a result of Sweden's equal society that gives women equal rights and opportunities to obtain knowledge about the stock market as men. The authors could see though that men's risk tendency in investments is still in a higher level than women. This is manifested by the Central Statistical Office table where men have much larger shareholdings than women in 2015. The authors did conclude that the risk tendency in investments between men and women change over time, however, this is a process that takes time. Women are becoming more active in the stock market, but the men are still more likely to take risks when investing. With this conclusion the first question in this paper could be answered.

The authors could also illustrate which of the variables that affected the risk tendency the most, which was the variable age. This could be illustrated by respondents' answers and the chi square test was conducted. The authors were able to conclude that this was because with age comes knowledge and experience in the stock market, leading to both men and women invest to achieve different goals. Through this, the authors were able to answer the other question in this paper.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Bakgrund	1
1.1.1 Historik över riskbenägenheten vid investeringar	1
1.1.2 Definitionen av riskbenägenhet.....	1
1.1.3 Risktagande i olika former	1
1.2 Problemdiskussion.....	2
1.3 Syfte & frågeställningar	3
1.4 Avgränsningar	3
2. Teoretisk referensram.....	4
2.1 Kön.....	4
2.1.1 Manlighet och kvinnlighet.....	4
2.1.2 Deltagande på aktiemarknaden.....	4
2.1.3 Initiala riskattityder	5
2.2 Ålder.....	5
2.2.1 Riskbenägenhet i samband med ålder	5
2.2.2 Investeringsbeslut i samband med målsättningar	5
2.2.3 Livscykelhypotesen	6
2.2.4 Avvikelse från livscykelhypotesen.....	6
2.3 Inkomst.....	6
2.3.1 Riskbenägenhet i samband med inkomst.....	6
2.3.2 Teorin om höginkomsttagare.....	7
2.4 Tidigare forskning	7
2.4.1 Beslutsfattande mellan män och kvinnor.....	7
2.4.2 Forskningar i Skandinavien.....	7
3. Metod	9
3.1 Studiens forskningsmetod	9
3.2 Enkätundersökning.....	9
3.2.1 Pilotstudie.....	9
3.2.2 Tillvägagångssätt.....	9
3.3 Variabler.....	10
3.4 Deduktiv forskning.....	11
3.5 Studiens population & urval.....	11
3.6 Reliabilitet	11
3.7 Validitet.....	12

3.8 Metodkritik.....	12
3.9 Operationalisering	13
3.9.1 Kontrollvariabel.....	13
3.9.2 Chi två test.....	13
3.9.3 Testvariabel och signifikansnivå	13
3.9.4 P-värdet	14
3.9.5 Hypotesprövning	14
4. Empiriskt resultat	16
4.1 Resultat för enkätundersökningen	16
4.2 Chi två test.....	22
4.3 Statistisk data gällande aktieinnehav (SCB).....	25
5. Analys.....	27
5.1 Variabel inkomst	27
5.1.1 Jämförelse med Danska studien	28
5.2 Variabel kön	28
5.2.1 Associationer till maskulina och feminina attribut.....	28
5.2.2 Investeringar i riskfyllda portföljer	29
5.2.3 Likheter med studier i Finland	29
5.2.4 Sammanfattning.....	30
5.3 Variabel ålder	30
5.3.1 Livscykelhypotesen i samband med olika målsättningar	30
5.3.2 Livscykelhypotesen i relation till H1	31
5.3.3 Analys av SCB: Kön i förhållande till ålder.....	31
5.3.4 Sammanfattning; analys av testvariabel ålder	32
5.4 Variabel Riskattityd.....	32
6. Diskussion	34
6.1 Riskbenägenhet och kön.....	34
6.2 Riskbenägenhet och ålder.....	34
6.3 Variabel inkomst och riskattityd	35
7. Slutsats	36
8. Framtida studier.....	36
Referensförteckning	37
Vetenskapliga artiklar	37
Tryckta källor	38
Elektroniska källor	38
Bilagor.....	39

1. Inledning

I inledningskapitlet presenteras studiens bakgrund så att läsaren får en överblick kring vad studien kommer att handla om. I detta avsnitt kommer även syfte, frågeställningar samt avgränsningar att introduceras. Vidare presenteras studiens problemformulering och

1.1 Bakgrund

”... *If there is no risk, there is no reward*” – Christy Raedeke

1.1.1 Historik över riskbenägenheten vid investeringar

Riskbenägenhet är ett begrepp som kan påvisa hur villig en individ är att ta risker. Vad riskbenägenheten grundar sig på är svårt att definiera, men som synes gäller i en situation där en person har flera alternativ att välja mellan, där inte alla alternativ tillgodoser den avkastning som man har önskat (Rubio et al 2011, s.10).

I dagens samhälle finns finansiella rådgivare som har som uppgift att hjälpa individer att bedöma deras riskbenägenhet innan de investerar eller placerar en förmögenhet. Dock finns återkommande problem gällande riskbenägenheten som gör det svårare att bedöma riskhalten hos individer. Bland annat varierar den över tid och skiljer sig från person till person (Arques 2009, s.10). Många forskare har tidigare utfört undersökningar kring vad som kan påverka riskbenägenheten där åtskilliga studier visar på att den kan vara könsrelaterad. I enlighet med dessa studier kan en individs finansiella risktagande enbart påverkas av det biologiska könet (Bajtelsmit och Bernasek, 1997, s.11). Därför blir könsskillnaden vid risk angelägen att undersöka vidare då dagens samhälle blir alltmer jämställt.

1.1.2 Definitionen av riskbenägenhet

Som tidigare nämnt så är riskbenägenhet ett begrepp som anses svårt att definiera. Det finns dock en generell förklaring till detta begrepp. En person som är riskbenägen innebär att personen har en viss benägenhet att ta en viss risk. En person som tenderar att undvika risker kallas en riskavers person (Fellner och Maciejovsky 2007, s.21). I denna forskning kommer begreppen *hög riskbenägenhet* att användas på de personer som är benägna att ta risker. Kontrasten till detta så kommer begreppet *riskavers* eller *låg riskbenägenhet* att användas som benämning på individer som inte är villiga att ta risker vid investeringar.

Risktagande är även ett begrepp som kommer att användas i denna studie vid utformningen av enkätfrågor. Risktagande innebär en aktivitet i samband med ett beslut som innebär risk. En individs risktagande påverkas av dennes riskbenägenhet. Begreppet risktagande kommer att användas för att beskriva aktiviteter som involverar riskfyllda beslut vid investeringar. Det finns dock olika former av risktagande som kommer att beskrivas i följande avsnitt.

1.1.3 Risktagande i olika former

Forskare har kommit fram till att det finns olika former av risktaganden som påverkar människans investeringsbeslut. Risktagare, risk neutrala och riskaversa, där studier har visat att risktagare investerar i portföljer som har en hög risk men som ger högst avkastning. Riskaversa tenderar att investera i portföljer som har låg risk samt låg avkastning, och risk

neutrala investerare i portföljer där avkastningen ska vara detsamma som risken (Fellner och Maciejovsky 2007, s.18). Dessa olika former förklarar vilket beteendemönster investerare kan tänkas ha, det förklarar dock inte vad riskbenägenheten grundas på.

1.2 Problemdiskussion

Då riskbenägenheten skiljer sig över tid är det viktigt att studera hur riskbenägenheten ser ut mellan män och kvinnor idag. Ur historiska aspekter har forskare sett skillnader mellan köns riskbenägenhet. Tidigare forskning har påvisat att män och kvinnors riskbenägenhet till viss grad skiljer sig åt. Där en orsak för detta exempelvis kan vara övertro hos män (Barber och Odean 2001, s.12) eller att män tenderar att investera i riskfyllda portföljer mer än kvinnor (Säve-Söderbergh 2012, s.5). Ingen har dock kunna fastställa vad dessa skiljaktigheter i riskbenägenheten grundar sig på eller kunnat förklara detta. Den tidigare forskningen specificerar heller inte vilka faktorer som påverkar män och kvinnors benägenhet att ta vissa risker. Det finns åtskilliga betydelsefulla faktorer som kan påvisa vilket av variabelerna som påverkar män och kvinnors riskbenägenhet mer frekvent.

Tidigare forskning har dock studerats i andra länder (Bortsett från Säve-Söderberghs studie) vilket leder till att det är svårare att implementera deras forskning till forskning i Sverige, I Sverige har män och kvinnor samma förutsättningar att utveckla kunskaper inom aktiemarknaden då samhället strävar efter att vara jämställt (SCB, Befolkning och välfärd, 2013 s.20). Detta kan innebära att den tidigare forskningen till stor del inte kan tillämpas i det svenska samhället. Det blir därför svårt att fastställa hur riskbenägenheten skiljer sig åt mellan män och kvinnor i just Sverige, eller om det finns en skillnad överhuvudtaget. Detta problem påverkar inte bara självaste aktiemarknaden utan påverkar även finansiella rådgivare. Som resultat av detta så kan finansiella rådgivare fatta fel beslut angående individens riskbenägenhet vilket orsakar problem för flera inblandade parter. Det är dock fler aspekter man måste ha överseende kring då man studerar detta, vilket är att det finns fler variabler som påverkar riskbenägenheten. Att studera skiljaktigheten i riskbenägenheten mellan könen och med djupare inblick undersöka vilket av variabelerna som påverkar könen mest känns angeläget att studera då detta kan vara en eventuell lösning på problemet.

Många forskare har i tidigare forskningar varit oense kring vilka variabler som är viktiga att studera när det gäller begreppet riskbenägenhet. Det kan uppkomma svårigheter för en aktör att uttrycka sina åsikter kring hur riskbenägen man egentligen är, vilket blir lättare att klargöra om man utgår ifrån en specifik mall. Variablerna som kommer att studeras är ålder, inkomst, kön och som enligt tidigare studier har en viktig ståndpunkt för att kunna tydliggöra aktörers riskbenägenhet. Denna studie skiljer sig dock åt tidigare studier då det fokuserar på att tydliggöra vilket av dessa variabler som har den största påverkan på svenska män och kvinnors riskbenägenhet och hur det skiljer sig åt från resterande variabler. Detta är en intressant infallsvinkel då det kan bidra till för djupare förståelse för framtida forskningar samtidigt som det kan underlätta finansiella rådgivares planeringar.

1.3 Syfte & frågeställningar

Huvudsyftet med denna uppsats är att empiriskt undersöka om det föreligger skiljaktigheter mellan män och kvinnors riskbenägenhet vid investeringar. Vidare kommer studien även ha som syfte att åskådliggöra vilket av variablerna, kön, ålder och inkomst som bidrar med den största inverkan på investeringsrisker mellan män och kvinnor i Sverige. De frågor som studien ämnar att undersöka lyder:

- Skiljer sig riskbenägenheten vid investeringar mellan män och kvinnor i Sverige?
- Vilket av variablerna har den största inverkan på män och kvinnors riskbenägenhet vid investeringar?

1.4 Avgränsningar

Denna studie fokuserar på att avgränsa sig till män och kvinnor i Sverige. För att minimera bortfall under studiens gång så avgränsar sig uppsatsen till att endast ge möjligheten för respondenter över 18 år att svara på enkätfrågorna. Genom detta erhåller forskarna mer tillförlitliga svar från respondenterna. Vid utförande av enkätundersökningar avgränsas även respondenterna till ett slumpmässigt urval av individer på börsforum och sociala medier för att sedan generaliseras.

2. Teoretisk referensram

I detta avsnitt kommer studiens teoretiska referensram att tas upp. Här kommer teorier om riskbenägenhet att redovisas för att kunna kopplas till studiens avslutande del i samband med empirin samt analys.

2.1 Kön

2.1.1 Manlighet och kvinnlighet

Åtskilliga teorier talar för att det finns skillnader mellan män och kvinnor gällande risk i deras aktieportföljer. Det finns många förklaringar till könsskillnader i risktagande (Meier-petzi och Penz 2008). Kvinnor har visat sig vara mer riskbenägna i investeringsbeslut, trots att risktagande i Västerländska kulturer upplevs vara en maskulin egenskap. Teorin förklarar att ju fler individer som associerar sig med maskulina attribut, desto större kommer det finansiella risktagandet att bli bland dessa individer oavsett om man är man eller kvinna. Detta innebär att då en identifikation med de maskulina attributen förblir konstant kommer det finansiella risktagandet att öka.

I enlighet med denna teori så har det påvisats att det biologiska könet inte är avgörande vid finansiella risker. Utan det som är den avgörande faktorn beaktar man andel kvinnlighet respektive manlighet hos en individ för att mäta riskbenägenhet. Maskulina attribut begränsas inte längre enbart till män då många kvinnor har visat sig ha ett flertal maskulina egenskaper och agera på ett sätt som man ur traditionella aspekter skulle betrakta som relativt "manligt". Det som man i artikeln menar är manliga egenskaper är bland annat aggression och självsäkerhet. Denna ökning av maskulinitet bland kvinnor samt femininitet bland män förklaras som en representation av de förändringarna i våra sociala roller och strukturer i samhället (Eagly, 2001, 23). Senare teorin visar därför en stor minskning i skillnaden rådande manlighet respektive kvinnlighet hos män och kvinnor (Auster & Ohm, 2000, Twenge, 1997).

2.1.2 Deltagande på aktiemarknaden

Croson och Gneezy (2009, s.26) menar att kvinnors deltagande på aktiemarknaden inte är lika aktivt som män och därför finner man att kvinnor har en betydligt lägre riskbenägenhet än män. I enlighet med dessa teorier så bidrar kvinnans passivitet på börsen med en minskad finansiell information vilket leder till okunskap i deras investeringar. Denna okunskap inom investering bidrar till att färre investeringar genomförs bland kvinnorna och resulterar i att män genomför fler investeringar statistiskt. Då män utför fler investeringar kan fler risker att tas. Man menar på att ett bristande deltagande i aktiemarknaden medför att kvinnor tenderar att undvika risker. Riskattityderna skiljer sig åt beroende på individens deltagande på marknaden samt den finansiella information som man innehar (Barsky et al, 1997, s.21).

Dock så är denna bristande deltagande i aktiemarknaden en faktor som går att förklara. Det har påvisats att det inte skiljer mycket åt när svenska män och kvinnor investerar i portföljer som innehåller en låg risk. Dock så börjar skillnaden uppstå när det gäller investeringar i en portfölj med hög risk. Män tenderar att våga investera mer i riskfyllda portföljer än vad kvinnor gjorde, dock så råder det ingen skillnad mellan investeringsbesluten vid icke riskfyllda portföljer (Säve-Söderbergh, 2012, s.3).

2.1.3 Initiala riskattityder

Flera teorier tar sin grund från den känslan som individen får då de sätts i riskfyllda omständigheter. Genom att ta reda på vilka instinktiva känslor individer har då de befinner sig i en situation som omfattas av risk kan man åskådliggöra könsskillnader i riskbenägenhet vid investeringar (Loewenstein et. al 2001 s.267). Teorin förklarar att denna direkta, känslomässiga reflex bättre kan visa en persons förmåga att bedöma risk än vad en kognitiv undersökning skulle åstadkomma. På detta sätt menade Loewenstein et. al att man kunde se om det ena könet reagerade annorlunda gentemot risk än det andra. Utfallet blev att man upplevde att kvinnors initiala känsla som rädsla medan män upplevdes känna aggression (Ibid, 2001 s.267).

Lerner et al. (2003) bekräftade studiens resultat några år senare då han undersökte om det skett förändringar av människors känslor kring investeringar efter det stora terrordådet som ägde rum den 11 september år 2001. Underökningen resulterade i slutsatsen att den rädsla som kvinnorna initialt känner är förknippat med en ökad uppskattad risk hos personen, där männens aggression talar för motsatsen. Forskaren kunde fastställa att män inte kunde bedöma risker lika väl som kvinnor, då det även är en sakfråga kring vad som könen definierar som risk och inte. Här uppfattade kvinnor fler situationer som riskfyllda, och män var mer pessimistiska i sin riskbedömning. Bedömningen av vad som uppfattas som en risk är den faktor som kommer att avgöra om en person är riskbenägen eller inte.

2.2 Ålder

2.2.1 Riskbenägenhet i samband med ålder

Investerare har tendenser att ta olika risker till en viss grad. Till vilken specifik grad som dem är villiga att ta risker beror på många olika faktorer. En viktig faktor är att investerarens riskbenägenhet kan variera beroende ålder. Äldre individer antas ha mer kunskap, erfarenhet och är mer självsäkra, och kan därför avgöra hur riskabla aktier eller aktieportföljer kan vara. Man kan åskådliggöra mångfalden av aktörer som investerar i marknaden. Många av dessa aktörer är äldre individer men det finns dock många yngre individer som tar ett stort spelrum inom aktiemarknaden. Korniotis och Kumar (2011 s.12) menar att äldre investerare i samband med deras erfarenhet kan ackumulera större investerings kunskaper och kan därmed utföra bättre investeringsbeslut. Författarna menar även att den äldre generationen uppvisar en betydligt djupare förståelse för investerings principer och förstår därmed bättre hur aktiemarknaden fungerar. I samband med detta så menas att ju äldre investerare blir, desto mer erfarenhet har man, vilket kan leda till att de är mindre riskbenägna då har mer erfarenheter kring riskabla investeringar (Korniotis och Kumar, 2011 s,13).

Investerare i samband med ökad ålder tenderar att investera i mindre riskfyllda portföljer, och är därmed mindre riskbenägna (Korniotis och Kumar 2011, s.21). I relation till detta så kunde man även åskådliggöra att äldre aktörer på marknaden har ett sämre urval på aktier, handlar väldigt sällan, samt har en sämre diversifiering. De tenderar att följa gemensamma tumregler för aktieköp, men är rätt dåliga på att genomföra dessa regler (Korniotis och Kumar 2011, s.30).

2.2.2 Investeringsbeslut i samband med målsättningar

Gyllenram (2001, s.57) beskriver tre olika aktörers attityd och beslutsfattande beroende på deras tankesätt och målsättningar. Gyllenram beskriver ett exempel om ett internsysteem som är nyintroducerad i marknaden. Han beskriver hur investerare vid medelåldern och uppåt

tenderar att investera vid risker. De börjar med att det första exemplet där Lena som väljer att investera i ett intersystem vid nyintroduktion. Detta för att ta hem en vinst för att kunna renovera sitt hus. Trots att kursen låg på topp var Lena alltid orolig över en nedstigning och valde att inte riskera något, så hon sålde aktierna för att få den vinst hon behöver för renoveringen (Gyllenram 2001, s.58). Den andra aktören vid namn Kenneth har som mål att investera för att blir rik. Han väntar tålmodigt trots att aktiekursen går upp och ner, han riskerar att för tredje gången ligga på minus 50 och väljer att sälja sin aktier (Gyllenram 2001, s.59-60). Samuel, den tredje aktören satsar också på en hög vinst och väntar tålmodigt och riskerar, på samma vis som Kenneth, och säljer när han vet att han inte kommer erhålla den vinst han initialt var ute efter (Gyllenram 2001, s.62-64). Genom dessa tre aktörers handlande och agerande kan man åskådliggöra hur benägna de är att ta risker utifrån specifika mål och personligheter de har.

2.2.3 Livscykelhypotesen

Livscykelhypotesen uppkom efter teorin som utvecklades av Chen och Bakshi. Chen och Bakshi (1994, s.8) studerade hur olika hushåll investerade i riskfyllda portföljer, och deras teori var att äldre investerare är mer riskaversa och att riskaversion ökar i samband med att åldern ökar. Författarna använder livscykelhypotesen som stöd för detta påstående, som menar att individer blir mindre riskbenägna ju äldre de blir. Chen och Bakshi (1994, s.10) menar att när individer blir äldre så minskar deras inkomst (som exempelvis pensionen) som leder till att de inte vill riskera att förlora kapital.

2.2.4 Avvikelse från livscykelhypotesen

Livscykelhypotesen som tidigare nämnt menar att äldre individer är mindre riskbenägna (Chen och Bakshi 1994). Wang och Hanna (1997) undersökte hur inkomst och förmögenhet påverkade risktoleransen. De menar med sin teori att riskbenägenheten ökade med ålder, till skillnad från vad tidigare forskare påstod. De menade att äldre individer befinner sig i en livscykel där de har en stabil inkomst som bidrar till att de kan investera i riskfyllda portföljer. Kontrasten till detta är att unga har en dålig ekonomisk ställning vilket leder till att de är mindre riskbenägna och väljer att inte investera i riskfyllda portföljer. Detta då en större förlust blir svårare att hantera för yngre individer då deras förmögenhet inte är tillräckligt stor. Säve-Söderbergh (2012, s. 27) överensstämmer med denna teori och menar att hon inte finner något stöd i livscykelhypotesen, och menar att risktoleransen är hög fram till medelåldern, och sjunker därefter.

2.3 Inkomst

2.3.1 Riskbenägenhet i samband med inkomst

Som tidigare nämnt så har Wang och Hanna (1997) en teori om att äldre individer har en stabil ekonomi och är därmed mer riskbenägna då de har en förmögenhet som de kan förlita sig på. Yngre individer har däremot ekonomiska svårigheter och antas därför vara mindre riskbenägna.

Hur inkomst påverkar risker samt hur individer fattar investeringsbeslut utifrån detta har Riley och Chow (1992) utvecklat till en teori. De upptäckte att individer som är 21 år och yngre förvarar sina tillgångar i personligt förvar, och hade därför inte riskabla tillgångar. De som investerade sin förmögenhet i personlig egendom minskade genom åren, och majoriteten började investera sin förmögenhet i fastigheter. En förväntad avkastning ökade för investerare fram tills de blev 65 år, och därefter sjönk det då det berodde på mindre inkomst

och pensionspengar. Wang och Hanna (1997) utvecklade liknande teorier där individer mellan 45-54 år gamla hade mer investeringar i riskfyllda portföljer till skillnad från de som var yngre än 45 år.

2.3.2 Teorin om höginkomsttagare

Hira och Loibil (2006) utvecklade en teori om hur investerings beteende skiljde sig åt mellan män och kvinnor som var höginkomsttagare. Kvinnor var mindre benägna att ta högre risker vid deras investeringar och kvinnor uppgav att vid genomförandet av investeringar att det upplevdes som stressfyllt, tidskrävande och svårt. Männerna tenderade däremot att ta högre risker och samtidigt beskriva sig själva som självsäkra och kunniga. Männerna yttrade att de var nöjda med sina investeringar och hade en bra investeringsstrategi, samtidigt så hade de diversifierade portföljer. Dessa skiljaktigheter berodde på att männen var säkra i sina positioner och hade därmed en säker inkomst som inte skulle förvärras (och endast kunde bli högre). Kvinnorna kände sig mer osäkra i sina positioner och menade att de kunde förlora sina positioner snabbare och därmed sin inkomst. Därför kände kvinnorna en större press vid investeringar med högre risker (Hira och Loibil, 2006, s.30).

2.4 Tidigare forskning

Tidigare forskning har visat att det finns en koppling mellan investeringsbeslut under risk och kön. Forskningen som är utformad av Grable och Lytton (1998) drar paralleller mellan kön och inkomst och menar att dessa variabler påvisar och förklarar aktörers riskbenägenhet. De beskriver dessutom hur viktigt det är för finansiella rådgivare att förstå aktörers riskbenägenhet för att kunna arbeta utefter detta. Därför kan det vara viktigt att tydliggöra en aktörs riskbenägenhet på marknaden. Barber och Odean (2001) undersökte varför aktiemarknaden är så aktiv och vad detta kan bero på. De kom fram till att orsaken hos aktörer var övertro, och att inom finansmarknaden så tenderar män att ha övertro och köpa respektive sälja mer lättare på marknaden än kvinnor. De kom fram till att män köper/säljer aktier 45 procent mer än kvinnor (Ibid, 2001).

2.4.1 Beslutsfattande mellan män och kvinnor

Embrey och Fox (1997) försökte påvisa hur beslutsfattandet skiljde sig åt mellan könen. Studien påvisade att beslutsfattandet skiljde sig mellan könen. Kvinnor tenderade att hålla kvar riskfyllda tillgångar om de förväntade sig ett arvode eller hade en anställning med en fast lön. Män tenderade att investera i riskfyllda tillgångar om de var risksökande, skilda, äldre eller högskolestudenter. Fellner och Maciejovsky (2007) studerade individuella risk attityder för att tydliggöra marknadsbeteendet. De upptäckte att kvinnor var mer riskaversa än män och att kvinnor engagerar sig mindre i aktiebyten/köp. Bajtelsmit och Bernasek (1997) kom fram till samma slutsats, det vill säga att kvinnor är mer riskaversa och att de investerar mer konservativt.

2.4.2 Forskningar i Skandinavien

Halko et. al (2012) undersökte hur män och kvinnor var finansiellt risktagande i ett jämställt land som Finland. De menar att skillnader i könen risktagande oftast uppstår då samhället inte är jämställt nog. Trots att Finland är högt jämställt mellan könen så tenderade ändå männen att ta större finansiella risker än kvinnor. En annan forskare vid namn Säv-Söderbergh (2012) studerade om det fanns en skillnad mellan hur män och kvinnor i Sverige investerar i riskfyllda portföljer gällande deras pensioner. Resultatet var att det inte fanns en stor skillnad mellan män och kvinnor när de investerade i portföljer som inte innehöll så mycket risker. Det fanns dock skillnad när män skulle investera i riskfyllda portföljer, då männen vågade att riskera mer till skillnad från kvinnor (Ibid 2012).

En forskning utförd av Harrison et.al (2004) undersökte riskattityder bland den danska befolkningen. De menar att danskar tenderar att vara riskaversa, och att detta beror på olika variabler som påverkar riskbenägenheten. Resultatet visade att riskaversionen ökade då danskarnas inkomst var låg. Forskarna menar att detta resultat kan implementeras i andra studier inom exempelvis ekonomi.

3. Metod

Under detta avsnitt kommer studiens tillvägagångssätt att presenteras samt undersökningens utgångspunkter. De olika variablerna som ska undersökas i denna undersökning kommer att introduceras mer djupgående för att få en inblick för hur undersökningens uppbyggnad ser ut.

3.1 Studiens forskningsmetod

Då denna studie ämnar att studera om riskbenägenhet skiljer sig åt mellan män och kvinnor och vilken av variablerna har störst inverkan på investeringsbesluten är den optimala forskningsmetoden att tillämpa ett kvantitativt angreppssätt. Kvantitativ forskning innebär i stor utsträckning att forskarna ser till siffror i mängder för att sedan generalisera och forma egna beprövade slutsatser (Svenning, 2003 s.72). Datainsamlingen sker till större delen anonymt där forskarna inte möter undersökningens respondenter. Vidare har man haft tidigare teorier och forskning inom ämnet som utgångspunkt vid utformning av denna uppsats för att sedan undersöka området mer djupgående. Forskningsdesignen har alltså formats med en deduktiv ansats för att erhålla ett så pålitligt resultat som möjligt (Ibid, 2003, s.36)

I relation till detta så kommer män och kvinnors beteenden och tankar att studeras i form av en enkätundersökning för att erhålla svar på eventuella frågor som är relevanta för denna studie. När svaren från enkätstudien har samlats kommer respondenternas svar att mätas i form av siffror, detta genom att tillämpa ett chi2-test. Chi2-testet möjliggör författarna att åskådliggöra relationer mellan variabler och slutligen kunna analysera svaren i anknytning till studiens tidigare nämnda teorier.

För att komplettera studien ytterligare har forskarna tagit fram statistisk data från statistiska centralbyrån (SCB) gällande aktieinnehav bland män och kvinnor samt inkomst. Där man kan åskådliggöra eventuella skillnader mellan variablerna kön, ålder och inkomst. Aktieinnehavet är viktigt att undersöka då man vill se hur mycket som investeras, då fler investeringar i stor utsträckning innebär ett större risktagande. Data från SCB omfattas av två tabeller som kommer att presenteras i uppsatsens Empiridel. Där kommer siffrorna att tolkas och kopplas till teorierna.

3.2 Enkätundersökning

3.2.1 Pilotstudie

Inför denna undersökning valde forskarna att utföra en pilotstudie som genomfördes innan enkätstudien delades ut offentligt. Detta innebär att enkätens frågor testades på ett antal respondenter för att se om frågorna är tydliga och bekväma för respondenterna att besvara. Pilotstudier är viktiga att utföra vid kvantitativa undersökningar där det inte finns någon intervjuare närvarande som kan hantera eventuella oklarheter (Bryman & Bell 2005 s.191). Genom att författarna kan ställa öppna frågor kan respondenterna inflika kring vad som bör ändras med enkätfrågorna och svarsalternativen. På detta sätt kan det formas tydliga samt lämpliga frågeställningar.

3.2.2 Tillvägagångssätt

Enkätstudier anses vara en av de mest effektiva utförandeformer att genomföra en undersökning på då man önskar att få fram statistiskt reliabel data (Svenning 2003, s.45). Därför valdes denna form som forskningsmetod. Det ställdes tydliga och direkta frågor till

respondenten för att ta reda på riskbenägenheten och vad som de anser påverka deras risktagande. Enkäten skapades på www.surveymonkey.com som är ett elektroniskt frågeformulär på Internet. Detta var ett smidigt tillväga gångsätt allt eftersom att denna enkätstudie ska framföras till respondenterna via Internet då detta bidrar till en mer effektiv datainsamling. Då all data är samlad ska resultatet analyseras. Primärt kommer forskarna att granska om det råder större skillnader bland män och kvinnors svar i enkätstudien. Resultatet kommer att sammankopplas till hypoteserna för att analysera om förutsättningarna överensstämmer med verkligheten.

För att få ett så generaliserbart resultat som möjligt skickades det ut 400 exemplar av enkäten. Då fler respondenter i stor utsträckning innebär större möjlighet att generalisera urvalet över hela befolkningen (Svenning 2003 s.47). Enkäten publicerades på utvalda börsforum och sociala medier den 4 april 2016 och var tillgänglig fram till den 21 april 2016. Av de 400 utskickna var det 343 respondenter som angav fullständiga svar, varav 57 bortfall.

Enkätundersökningen bestod av 11 frågor som först tog upp demografiska egenskaper som kön, ålder och inkomst. Därefter ställdes mer specifika frågor som är relevanta för denna studie för att eventuellt besvara frågeställningen. För att ta reda på om det föreligger skillnader i riskbenägenheten mellan män och kvinnor så specificerar den första frågan vilket kön det är som besvarar enkäten. Därefter frågas det vilken sysselsättning respondenterna har. Detta då sysselsättningen kopplas till individens inkomst, vilket är en av studiens variabler. Därför går man djupare in på individens inkomst på fråga 4 där man vill veta storleken på inkomsten för att se ifall omfattningen gör någon skillnad i respondenternas risktagande.

Under följande frågor riktas fokus in på risk. På fråga 6-9 får respondenten en möjlighet att själva bedöma sin riskbenägenhet och vilka faktorer som påverkar den. Även självsäkerheten är en viktig faktor vid bedömning av riskbenägenhet. Detta då en självsäker person visar ansatser mot ett större risktagande till skillnad från en person som är osäker. De individer som visar egenskaper på osäkerhet brukar förknippas med försiktighet, som i sin tur visar på en lägre risknivå i sitt investeringsbeteende (Hira och Loibil, 2006 s.102). På dessa enkätfrågor får respondenten även möjlighet att svara på om de anser att ålder eller inkomst påverkar riskbenägenheten.

Under enkätstudiens två sista frågor (10-11) läggs det fram scenarier för respondenterna. Detta för att forskarna ska kunna undersöka riskattityden. Syftet med dessa frågor är att se hur respondenterna skulle reagera då de sätts i en position som omfattas av risk. Svartalternativen till dessa frågor är utformade för att respondenten kan välja att ta en riskfylld riktning eller vara riskavers, utan att veta vilket av dessa som innebär vad. På så sätt är det inte längre de själva som får bedöma sin riskbenägenhet. Den uppgiften överlämnas då till forskarna.

3.3 Variabler

Variabler håller en viktig ståndpunkt i denna studie då fokus ligger på att se relationer mellan variablerna. Detta för att i studiens avslutande del ha möjlighet att analysera dessa med hjälp av teorierna. Det är dock viktigt att påpeka vad som egentligen kännetecknas som en variabel. Kön är en variabel som har studerats frekvent historiskt sett då kön endast kan anta två värden. Ett för vardera av könen, det vill säga ett värde för kvinna samt ett värde för man (Edling och Hedström 2003, s.15). En annan variabel som anses anta en viktig form i många studier är inkomst då denna variabel kan uppnå många värden. Variabel attityd anses vara

intressant att studera då detta kan påvisa hur individer upplever händelser eller en faktor ur deras perspektiv (Ibid 2003, s.16).

Variablerna som kommer att studeras är kön, inkomst, ålder samt riskattityd. Anledningen till detta är för att dessa variabler kan tillbringa mycket nytta för förståelse över hur investerarens riskbenägenhet påverkas vid investeringar och hur dessa variabler kan tänkas påverka investerare.

3.4 Deduktiv forskning

Under denna studie har diverse teoretiska referensramar tagits upp för att sedan kunna analyseras i studiens avslutande del. Utformningen av metoden som kommer att tillämpas i denna studie har baserats utifrån teorierna. Det vill säga att data kommer att samlas i relation till det grundläggande koncept som skapar hypoteserna. Man kan konstatera med andra ord att forskningsdesignen är utformad med en deduktiv ansats (Bryman 2012, s.24-25). För att tolka studiens empiriska resultat så används forskningsmetoden som utgångspunkt, som med andra ord kan benämnas en hypotetisk deduktion (Bryman 2012, s.29). Detta för att genom hypoteserna utforma en metod som slutligen kan leda till ett tillförlitligt resultat. Slutligen när hypoteserna är testade kommer en slutsats undersökas för att se om förutsättningarna överensstämmer med verkligheten.

3.5 Studiens population & urval

Populationen som ska studeras är manliga och kvinnliga investerare i Sverige. Urvalet är den del av populationen som ska studeras (Denscombe, 2009. s.32). Uppsatsens urvalsteknik har baserats på de faktorer som kan tillförse studien med generaliserbara svar. I denna undersökning bestod urvalet av medlemmar på tre olika börsforum. Dessa är Affärsvärlden, Svenska dagbladet och Dagens Industri som valdes då undersökningen riktar sig mot in investerare. Dessa börsforum tenderar att besökas av en stor del investerare vilket förser undersökningen med en större tillförlitlighet. För att forskarna ska kunna generalisera studien ytterligare publicerades enkäten även på sociala medier som Facebook. På detta sätt utfördes ett sannolikhetsurval som innebär att ett stickprov tas ut slumpmässigt ur populationen. Denna metod är vanlig vid genomförande av en surveystudie där ambitionen är att urvalet ska kunna representera hela populationen.

3.6 Reliabilitet

Reliabiliteten handlar i grunden om de frågor som rör undersökningens tillförlitlighet och följdriktighet. Begreppet rör bland annat huruvida undersökningens resultat och mått blir desamma om undersökningen skulle göras om på nytt eller om de skulle påverkas av tillfälliga eller slumpmässiga händelser (Svenning 2003 s.67). Denna undersökning tillämpar ett kvantitativt tillvägagångssätt där forskarna inte möter sina respondenter. Detta innebär att forskaren inte kan påverka respondentens svar, som i sin tur bidrar till en högre reliabilitet (Eliasson 2006 s.17).

En annan viktig faktor är replikerbarhet vid bedömning av tillförlitlighet. Undersökningen ska vara utformad på ett sätt så att det ska vara enkelt för andra att göra om mätningen och uppnå likartade resultat. Denna undersökningens resultat visade på stora likheter med tidigare forskning. Att forskningsresultatet liknade tidigare forskning tyder på en större sannolikhet att det går att generalisera urvalet över en större befolkning (Ibid 2006 s.17). Det innebär dessutom att denna undersökning bör få liknande resultat om den skulle replikerats.

För att studera riskbenägenheten mellan män och kvinnor kompletterar forskarna en enkätundersökning med en statistisk metod. Tillämpning av en statistisk metod stärker undersökningens reliabilitet i uppsatsen (Djurfeldt 2010 s.104). Förutom statistiska metoder använder man sig även av statistisk data från Statistiska Centralbyrån vid undersökning av ett flertal teorier. Detta betraktas som pålitlig information som även det stärker reliabiliteten (Eliasson 2006 s.17).

Något som drabbar undersökningens reliabilitet är dock att forskarna inte med säkerhet kan veta om respondenterna svarat sanningsriktigt. Det går inte heller att veta om samma respondent svarat på enkäten flera gånger. Detta är dock problem som är oundvikliga då man utför undersökningar på Internet.

3.7 Validitet

Begreppets kärna innefattar kopplingen mellan undersökningen och syftet. Mäter man verkligen det som är avsett att mäta? Som synes är validiteten beroende av vad undersökningen mäter, dock förutsätter den även att man har en hög reliabilitet. Då man samlar in data är det viktigt att informationen är giltig, det vill säga har en hög sanningshalt, vilket har en avgörande betydelse för den vetenskapliga trovärdigheten i undersökningen (Eliasson 2006 s.16). För att man i denna undersökning ska uppnå en så hög validitet som möjligt har man utfört en pilotstudie innan enkätundersökningen skickats ut till offentligheten. På detta sätt undersöker man om alla enkätfrågor är tydligt formulerade samt håller en stark koppling till syftet. Genom att dessutom försöka få de operationella begreppen att stämma överens med de teoretiska definitionerna förhåller man sig till vad som är avsett att mäta (Ibid 2006 s.16). Då man i denna uppsats försökt införa ett tydligt och specificerat syfte som kan avspeglats i undersökningen uppnår man en högre validitet.

3.8 Metodkritik

Det finns en del kritik att rikta gentemot hur metoden genomfördes. Ett av problemen var hur enkätfrågorna utformades samt var de skickades ut. Fråga 3 "Huvudsaklig sysselsättning" har ett svarsalternativ som är "annat". Denna fråga är dock en stängd fråga vilket leder till att respondenterna inte hade möjligheten att ge ytterligare information när de besvarade denna fråga. Detta ledde till en begränsning då man inte kunde avgöra vad respondenterna menade med "annat". En annan kritik man kan föra gentemot metoden är att enkätundersökningen även skickades ut till sociala medier. Detta medförde att forskarna inte kunde säkerställa att respondenterna verkligen är det som de utger sig själva att vara. Med detta så menas att denna undersökning var riktad gentemot investerare, men genom sociala medier kan forskarna inte tillförsäkra sig om att respondenterna varit det, vilket kan ha påverkat resultatet i denna studie.

Ytterligare synpunkter som kan föras är att denna forskning genomfördes i Södertörns högskola, som inte erbjuder en egen databas. Den initiala tanken med denna studie var att se över den svenska befolkningens investeringsvanor för att sedan utifrån detta beräkna testvariablerna. Med en databas skulle trovärdigheten att öka för denna undersökning då statistiken blir mer tillförlitlig. Forskarna kontaktade den statistiska centralbyrån för att erhålla statistik och information rörande ämnet. Dock fanns det endast begränsad information, vilket ledde till att forskarna valde två tabeller som var relevant för denna studie som ett komplement till enkätundersökningen.

Något som fattades i denna studie var antalet respondenter i ålder 65 år eller uppåt. Majoriteten av respondenterna var kring medelåldern, och för att erhålla kompletta svar skulle

respondenter i ålder 65 år eller äldre vara mer informatibla. Detta för att statistiken hämtad från SCB visade att aktiviteten i aktiemarknaden var som mest för båda könen vid ålder 65 år och uppåt. Det skulle vara intressant om denna studie hade med respondenter i denna åldersgrupp för att kunna relatera mer till statistiken från SCB.

3.9 Operationalisering

3.9.1 Kontrollvariabel

Det empiriska resultatet under denna undersökning tolkas med hjälp av en kontrollvariabel som berör hela uppsatsområdet. Kontrollvariabeln är kön då utgångspunkten för undersökningen är att se skillnader mellan män och kvinnors riskbenägenhet. Studien har dock även som syfte att undersöka vilket av de förutvalda variablerna som påverkar riskbenägenheten mellan män och kvinnor mest. För att åskådliggöra detta kommer variablerna ålder, inkomst, riskattityd att tillämpas i denna uppsats. Enkätfrågorna kommer att prägla dessa variabler för att slutligen erhålla ett tillförlitligt svar och eventuellt analys. Hur man kan åskådliggöra den variabel som har störst inverkan på investeringsbeslut och om det föreligger skillnader kommer att ske via Chi-två test. Tillvägagångssättet för Chi-två testet kommer att presenteras i följande avsnitt.

3.9.2 Chi två test

Utgångspunkten i metodvalet är att utföra ett chi två test för att visa om det föreligger samband mellan variablerna eller inte. Denna metod används när stickprovet är för litet samt när variablerna inte är normalfördelade (Djurfeldt et. al 2010, s.213). Denna metod är lämplig i denna studie då vi analyserar ett stickprov för att dra slutsatser på en totalpopulation. Chi två test testar förhållandet mellan två kvalitativa variabler, och testar olika hypotesprövningar av bivariata samband. Med hjälp av dessa hypotesprövningar kan man åskådliggöra om oberoende eller beroende föreligger mellan variablerna och om hypotesen ska förkastas eller inte (Ibid 2010, s.213). Genom att åskådliggöra om det föreligger beroende eller oberoende mellan variablerna, så möjliggör utfallen en analys som ska påvisa vilket av variablerna som har störst inverkan på män respektive kvinnors riskbenägenhet. Med stöd från studiens teorier så är det även möjligt att skåda om det råder någon skillnad mellan män och kvinnors riskbenägenhet.

3.9.3 Testvariabel och signifikansnivå

Chi två test betecknas χ^2 och innebär att man har räknat fram "testvariabeln. Vid utformningen av chi två test så testar man den förväntade frekvensen som visar frekvensen om den hypotes som ska undersökas är sann. Man jämför den förväntade frekvensen med den observerade frekvensen vilket är det som chi två test bygger på från grunden. Om den förväntade frekvensen och observerade frekvensen är nästintill lika innebär det att hypotesen som man testar är sann. Man bör också erhålla ett litet tal när man kvadrerar differensen av den observerade och förväntade frekvensen. Chi två test har även parametrar som anges i frihetsgrader. Efter att man har räknat ut frihetsgrader ser man det kritiska värdet, som slutligen leder till att man avgör om H_0 ska förkastas eller ej. Denna metodval kommer att tillämpas i denna studie för att ta reda på hur variablerna påverkar svenska män och kvinnors riskbenägenhet.

För att kunna avgöra när man ska förkasta nollhypotesen bestämmer man en signifikansnivå. Denna signifikansnivå bestämmer sedan om man ska förkasta nollhypotesen eller inte. Utifrån den så kallade signifikansnivån avgör man det kritiska värdet. Signifikansnivå ger också

möjligheten att se om man har gjort en felaktigt förkastade av nollhypotesen, samt att man kan göra ett felaktigt behållande av nollhypotesen. Dessa felaktigheter kallas fel typ I och typ II. Om man i förväg bestämmer en lägre signifikansnivå minskar risken för fel typ I och fel typ II. Hur stor risk man är beredd att ta för att göra ett typ-I fel beror på hur hög signifikansnivå man väljer. Därav valdes en signifikansnivå på 5 procent i denna studie då detta värde tenderar att vara ett säkert mått (Djurfeldt et. al 2010, s.215). Testet har en tumregel som inte går att avvika från 20 där 20 procent av de förväntade värdena får vara mindre än 5 och ingen förväntad frekvens får vara mindre än 1 (Djurfelt et.al 2012, s.216). När man utför en hypotesprövning använder man en testvariabel för att kunna beräkna det. I denna studie kommer variablerna kön, inkomst, ålder och riskattityd att vara testvariabler för att kunna se hur de påverkar riskbenägenheten vid investeringar mellan män och kvinnor.

3.9.4 P-värdet

För att tillämpa ett chi två test på bästa sätt och erhålla ett tillförlitligt svar kommer även P-värdet att räknas ut i denna undersökning. Ett P-värde visar i vilket grad som man förkastar H_0 felaktigt. Om ett P-värde har ett lågt värde så tenderar man att förkasta nollhypotesen och kontrasten är att om P-värdet är högt så behålls nollhypotesen. Signifikansnivån avgör hur högt samt lågt ett P-värde är (Djurfeldt et. al 2010, s.216). I denna undersökning råder en signifikansnivå på 5 procent, vilket innebär att P-värdet kommer att analyseras utifrån detta intervall. Resultatet kommer att analyseras på detta vis:

- Om $p < 0,05 = H_0$ förkastas
- Om $p > 0,05 = H_0$ behålls

Dock kan man inte utgå ifrån att man förkastar nollhypotesen rätt även om P-värdet är erhållet. En signifikansanalys grundar sig på att visa att det inte föreligger en effekt men den bekräftar inte om en nollhypotes är sann (Djurfeldt et. al 2010, s.216). Därav kommer forskarna att vara försiktiga vid analys av P-värdet i denna studie. P-värdet räknas ut i denna undersökning genom en Excel uträkning baserad på resultatet av studiens chi två test.

3.9.5 Hypotesprövning

Innan genomförandet av chi två test så utfördes ett antal steg för att erhålla utfall. Det första steget var att formulera hypoteser. Hypotesprövningen användes för att åskådliggöra om det råder oberoende/beroende mellan variablerna. Om man kan åskådliggöra med tillförlitlighet att variablerna är oberoende av slumpen, så antyder man att skillnaden är statistiskt signifikant (Edling och Hedström 2003, s.48). Det primära steget är att utforma en nollhypotes som antyder att det inte föreligger ett samband mellan variablerna. Sedan utformas en mothypotes som antyder det motsatta av det nollhypotesen anger. Sedan ser man om nollhypotesen ska förkastas eller ej (Ibid 2003, s.48). Efter hypotesprövningen räknar vi ut förväntade frekvenser genom att använda följande formel:

$E = \text{radsumma} * (\text{kolumnsumma}/\text{totalsumma})$

Där E står för den förväntade frekvensen för en enskild cell i en korstabell. Sedan beräknas chi två värdet enligt följande formel:

$$X^2 = \sum (O_i - E_i)^2 / E_i$$

Efter detta steg beräknas frihetsgrader, vilket görs genom att använda följande formler:

(k-1) * (r-1)

Där K står för antal kolumner och r för antal rader. Begreppet frihetsgrader kan beskrivas som utrymmet eller friheten för slumpen att avgöra värdena i en fördelning (Djurfelt et.al 2010, s.187).

Sedan beräknas det kritiska värdet. Efter detta så bestämmer man P-värdet (signifikansnivå). Om p-värdet är mindre än 5 procent är utfallet statistisk säkerställt och tvärtom. Det sista stegen bli att undersöka om nollhypotesen ska förkastas eller inte. Nollhypotesen förkastas om variabeln är större än det kritiska värdet och P värdet är lägre än 5 procent och tvärtom (Djurfelt et.al 2012, s.217).

4. Empiriskt resultat

Under detta avsnitt kommer undersökningens resultat att introduceras. Respondenternas svar kommer att presentera i form av diagram samt att chi två test som utfördes på variablerna kommer att introduceras. Tabellerna hämtade från statistiska centralbyrån kommer även att förklaras i detta avsnitt.

4.1 Resultat för enkätundersökningen

Här kommer resultatet från enkätundersökningen att presenteras i form av diagram. Där varje fråga kommer att ha ett eget diagram som visar antalet respondenter på varje svarsalternativ. Svaren kommer sedan att kopplas till teorierna och analyseras.

Fråga 1

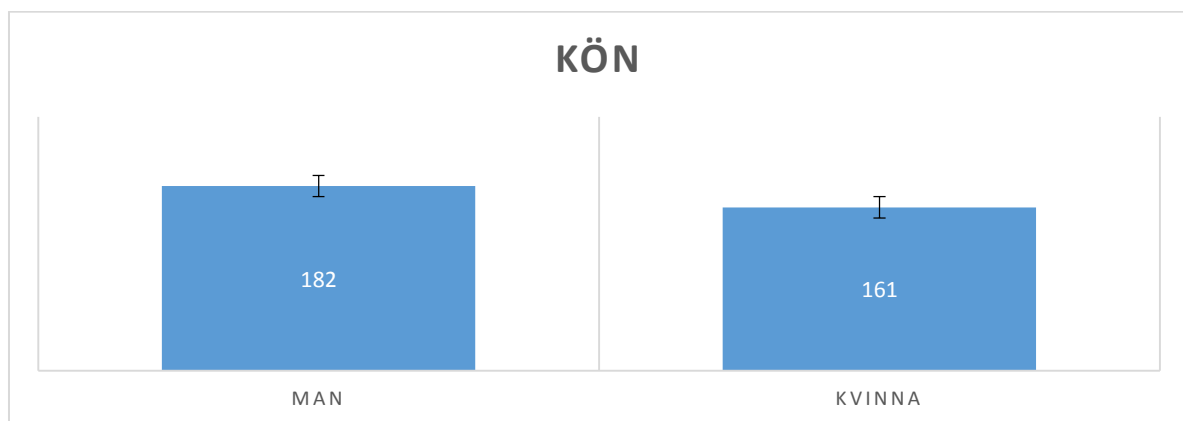

Diagram 1

Detta diagram visar hur många män respektive kvinnor som har svarat på enkätundersökningen. Det totala antalet respondenter var 343, varav 182 av dessa var män och 161 var kvinnor.

Fråga 2

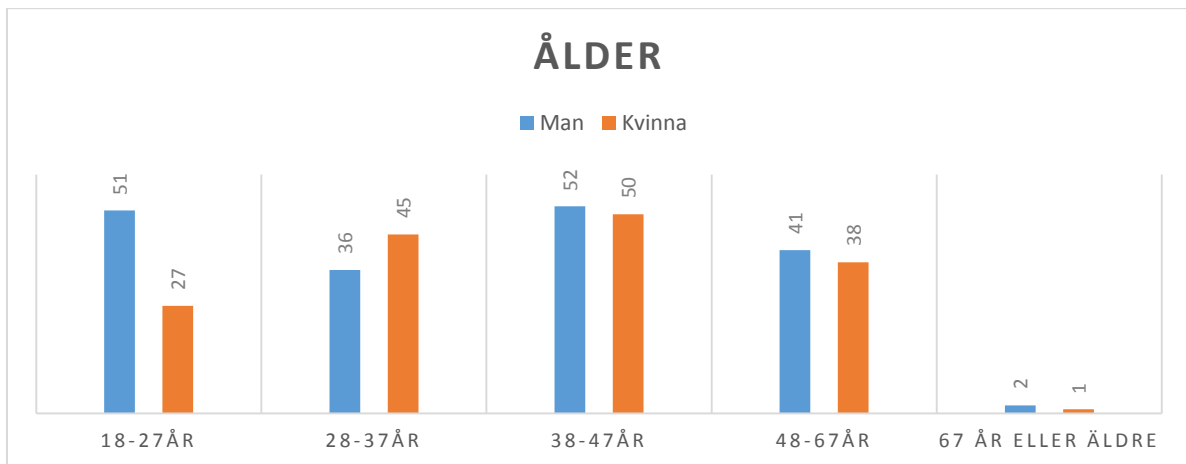

Diagram 2

Detta diagram demonstrerar respondenternas ålder. Då denna undersökning riktar sig mot individer över 18 år börjar svarsalternativen på 18-27 år. Därefter ökar åldersgrupperna med 10 år fram till 67 år. Den åldersgrupp som flest respondenter befann sig i var 38-47 år där 52 av dessa var män medan 50 var kvinnor.

Fråga 3

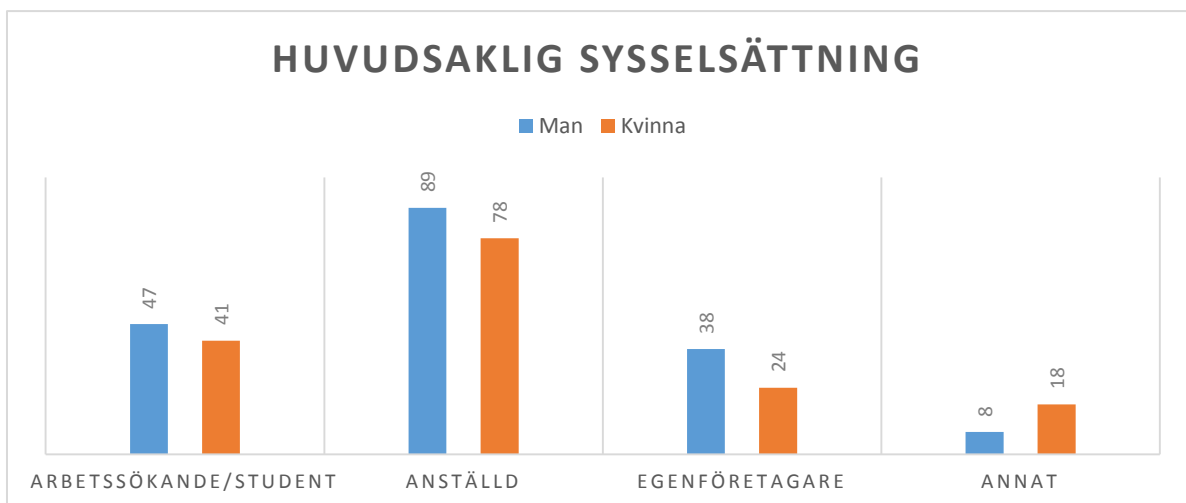

Diagram 3

Detta diagram visar respondenternas huvudsakliga sysselsättning. Här kan man se att 47 män och 41 kvinnor har svarat att de är arbetsökande eller studenter. De flesta svarade dock att de har någon form av anställning.

Fråga 4

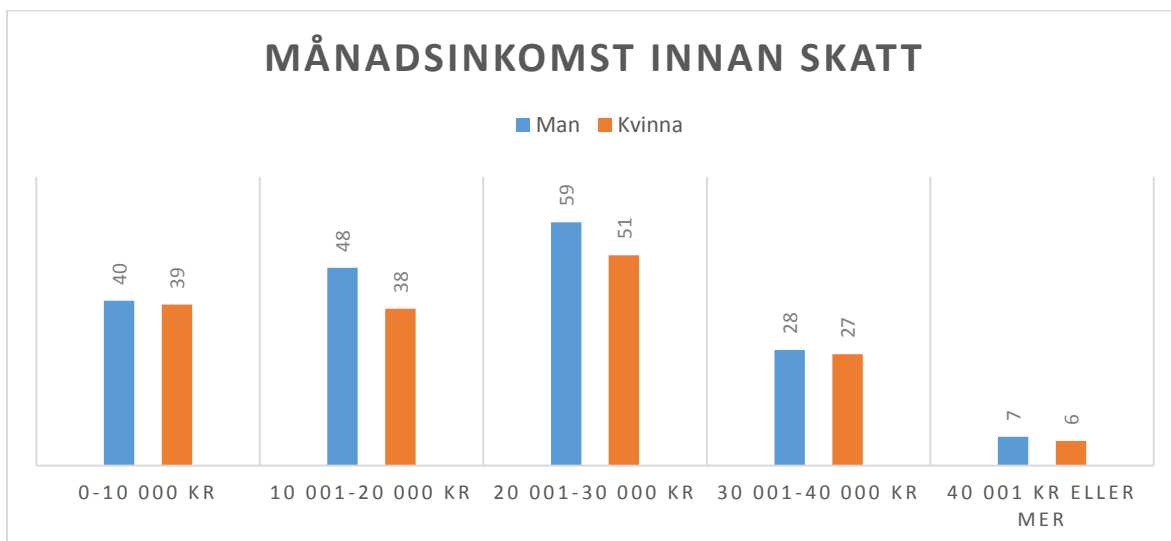

Diagram 4

Detta diagram visar respondenternas nettoinkomst. Denna fråga (4) ställdes för att undersöka om inkomstens storlek har en inverkan på individens riskbenägenhet. Majoriteten kvinnor och män visade sig ha en inkomst mellan 20 001-30 000 kronor.

Fråga 5

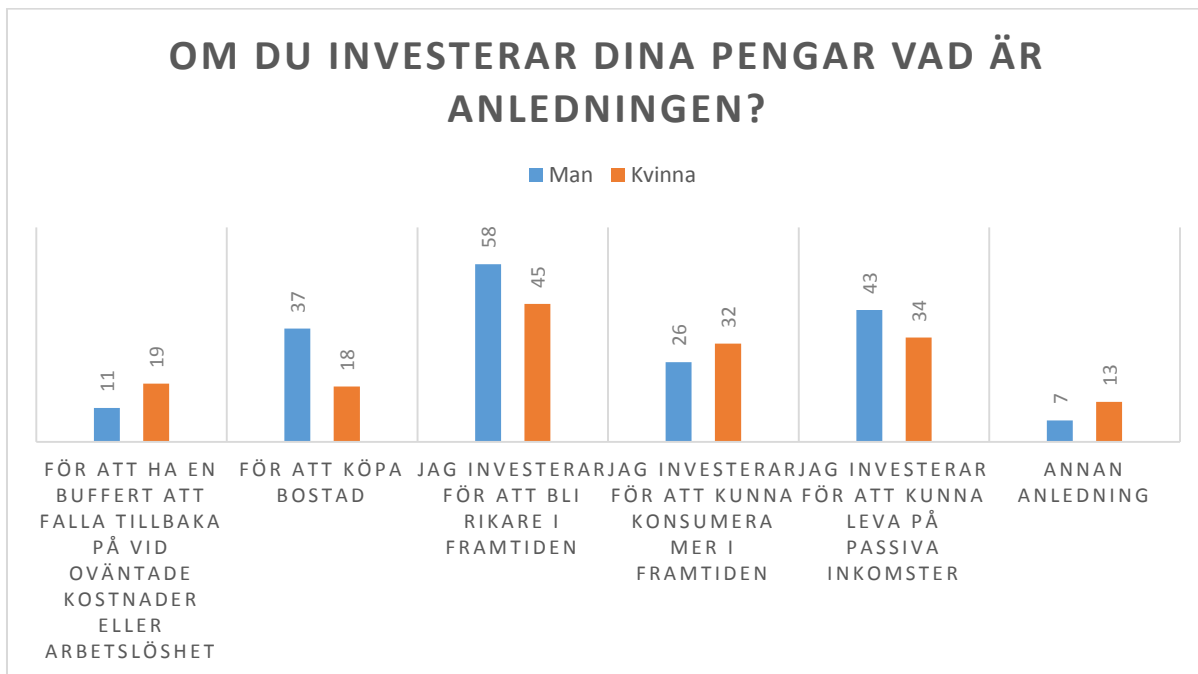

Diagram 5

Denna fråga (5) ställdes för att undersöka om anledningen till respondentens investeringsvanor tyder på risk. Svartalternativen utformades för att ta reda på om respondenten skulle ha ett kortsiktigt eller långsiktigt tänk då de planerar att investera. Där det kortsiktiga innebär en större riskbenägenhet. Svartalternativet ”buffert” menar på minst risk och alternativet ”passiva inkomster” talar för störst risk.

Fråga 6

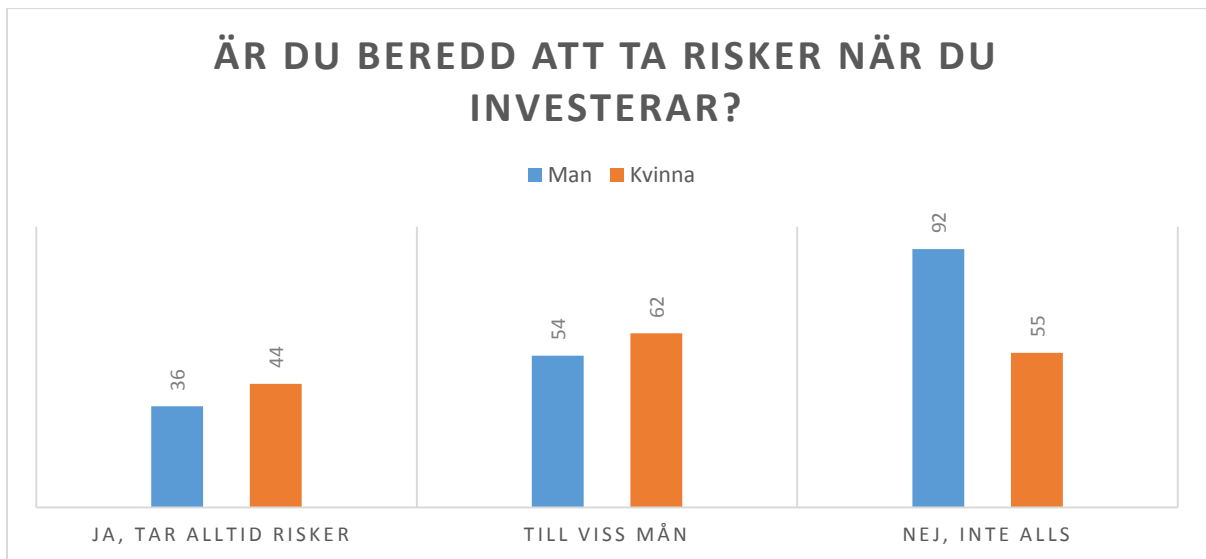

Diagram 6

Denna fråga (6) ställdes för att se vad respondenterna själva tror om sin riskbenägenhet. Här svarade de flesta män att de inte föredrar att ta risker. Fler kvinnor än män svarade att de alltid tar risker vid investeringar.

Fråga 7

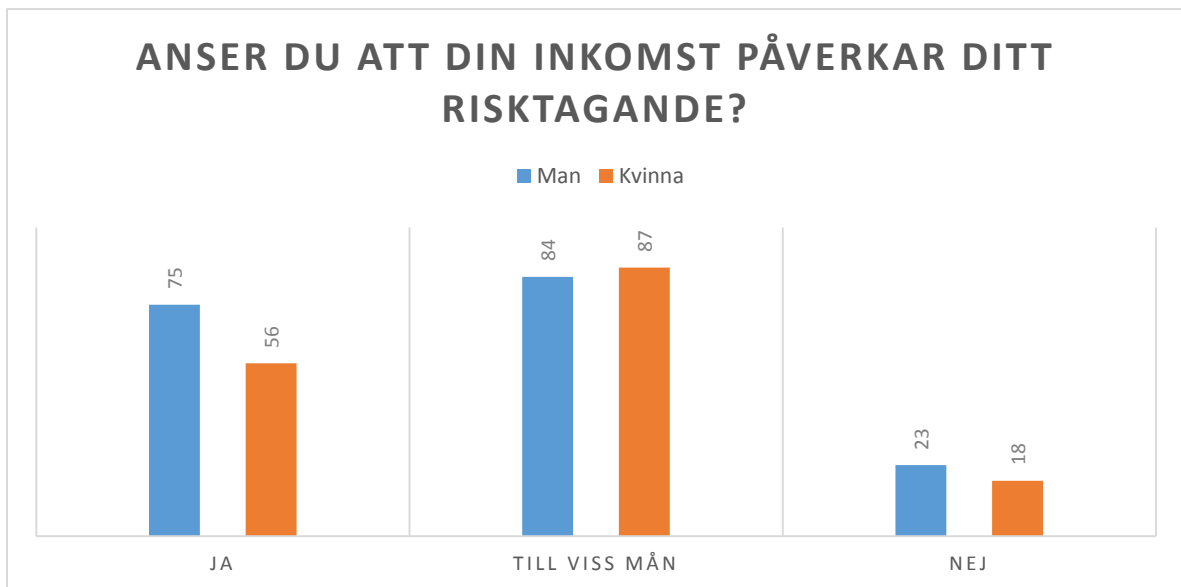

Diagram 7

Här blev respondenterna tillfrågade om de anser att inkomsten är en påverkande variabel i deras riskbenägenhet. Den större delen av både män och kvinnor ansåg att inkomsten har en stor påverkan till viss mån. Endast 23 män och 18 kvinnor ansåg att inkomsten inte alls har en påverkan.

Fråga 8

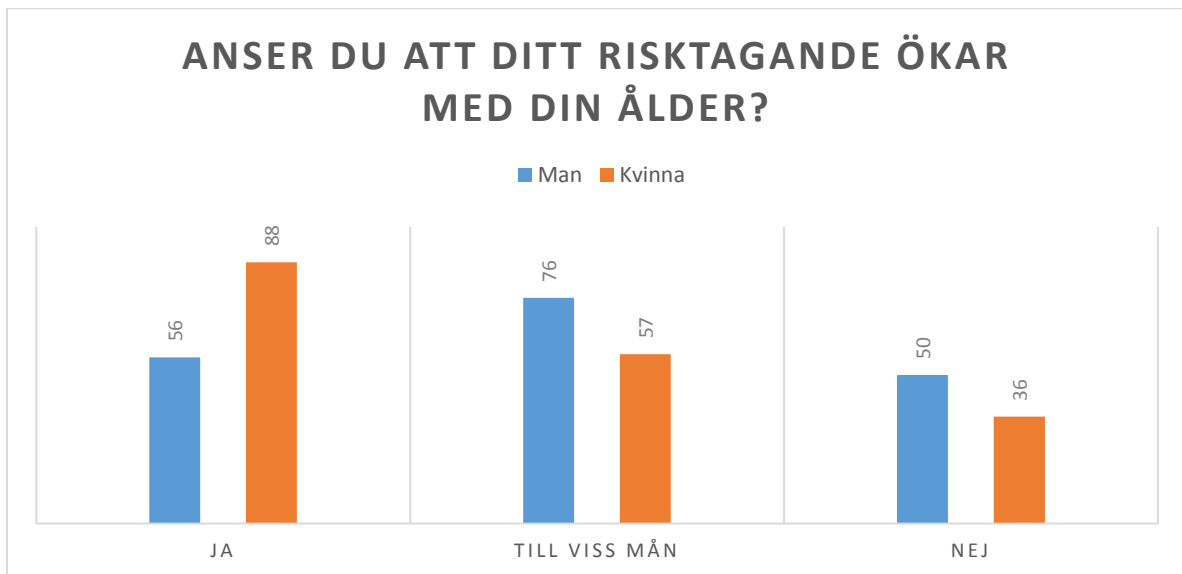

Diagram 8

På denna fråga blev respondenterna tillfrågade om de anser att åldern är en variabel som påverkar deras riskbenägenhet. Flest kvinnor ansåg att åldern är en stor påverkande faktor medan majoriteten av män ansåg att åldern endast påverkar till viss mån.

Fråga 9

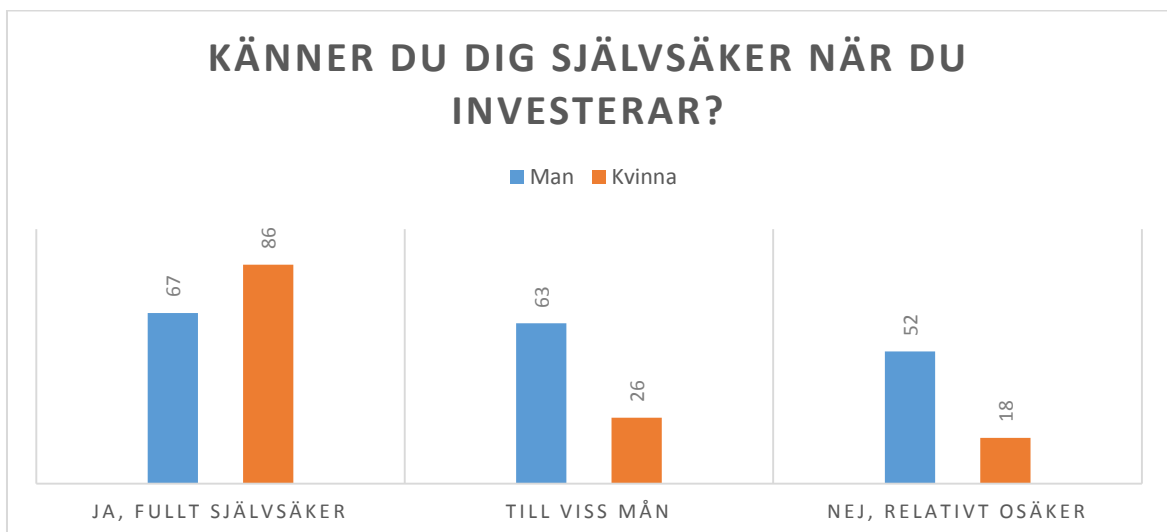

Diagram 9

Självsäkerheten är en viktig faktor vid bedömning av riskbenägenhet. Detta då en självsäker person visar ansatser mot ett större risktagande till skillnad från en person som är osäker. Därför utformades denna fråga (9) för att åskådliggöra om respondenterna själva anser sig vara självsäkra som investerare. Majoriteten av både kvinnor och män svarade "Ja, fullt självsäker" på denna fråga. Fler män än kvinnor hade dessutom svarat att de känner sig relativt osäkra då dem investerar.

Fråga 10

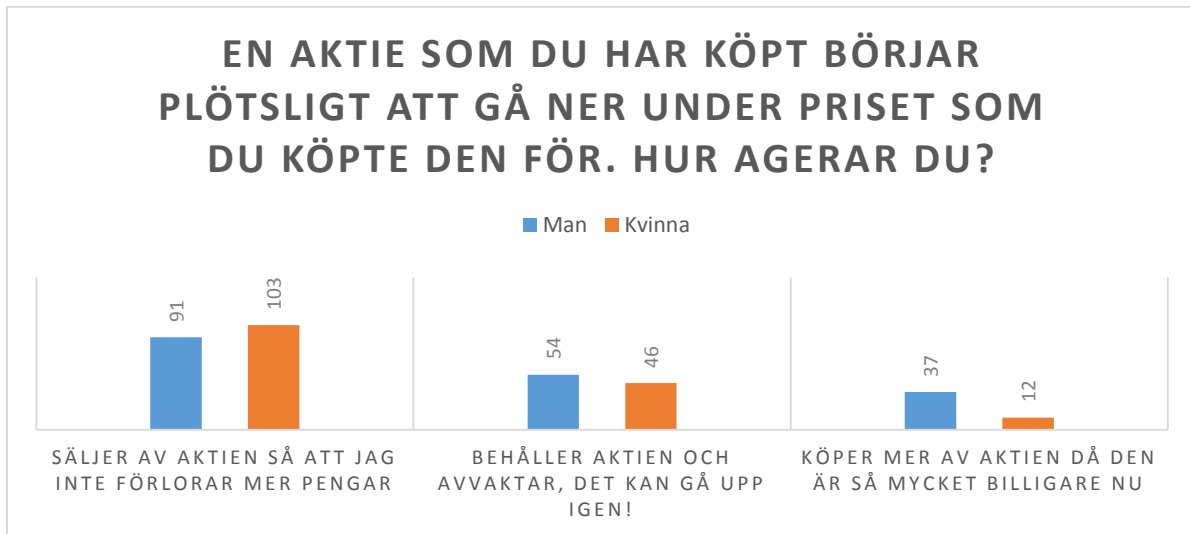

Diagram 10

Forskarna utformade denna fråga för att undersöka riskattityden. Syftet med dessa frågor är att se hur respondenterna skulle reagera då de sätts i en position som omfattas av risk. Här svarade majoriteten av både kvinnor och män att de skulle sälja av aktien för att inte förlora mer pengar. Dock svarade fler män än kvinnor att de skulle köpa mer av aktien då den blivit mycket billigare. Det svarsalternativet utformades för att visa på mest risk.

Fråga 11

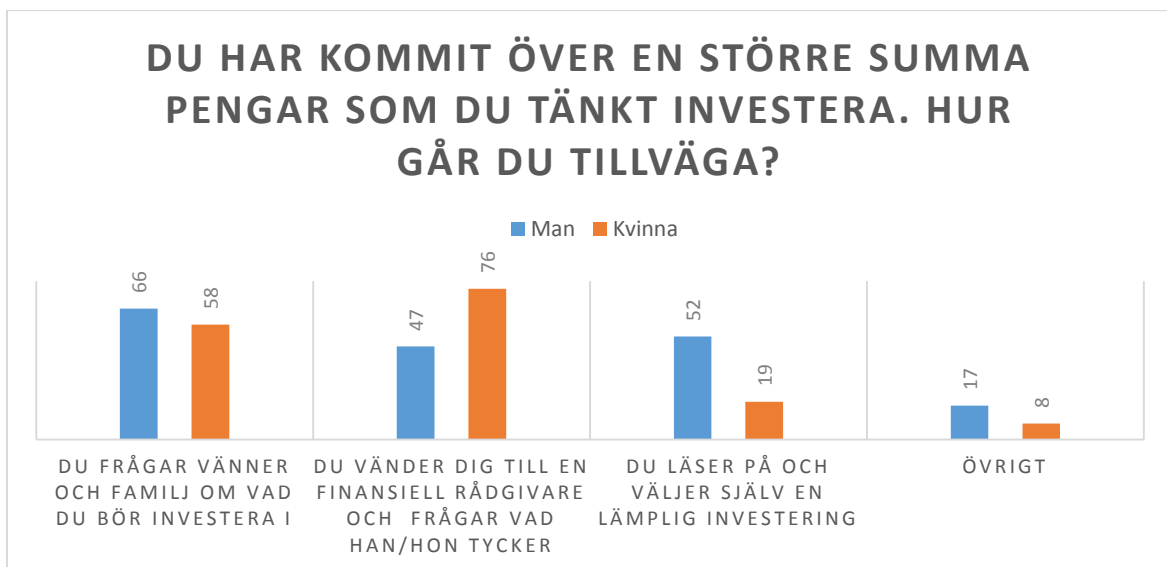

Diagram 11

Även denna fråga ställdes för att undersöka riskattityden. Här hade majoriteten kvinnor svarat att de skulle vända sig till en finansiell rådgivare för att fråga vad han/hon tycker. Detta alternativ utformades för att visa på minst risk. Majoriteten män hade svarat att de skulle fråga vänner och familj om vad dem bör investera i. Däremot hade betydligt fler män än kvinnor svarat att de skulle välja att själv läsa på och välja en lämplig investering. Detta svarsalternativ konstruerades för att visa på störst risk.

4.2 Chi två test

Här kommer de fyra test variablerna att presenteras. Ett chi två test utfördes för varje variabel för att åskådliggöra dess påverkan på individers riskbenägenhet vid investeringar. Varje variabel har en enskild tabell där chi två uträkningar presenteras. Tabellerna kommer att visas i följande avsnitt. Valen av frågorna baserades på sambandet till variablerna. Frågorna hämtades från enkätundersökningen.

Fråga 8. Är du beredd att ta risker då du investerar?

	O_i	E_i	$(O_i - E_i)$	$(O_i - E_i)^2$	$(O_i - E_i)^2 / E_i$
1. Män	36	42,45	-6,45	41,6	0,9801
Kvinnor	44	37,55	6,45	41,6	1,1079
2. Män	54	61,55	-7,45	55,5	0,9017
Kvinnor	62	54,45	7,55	57,01	1,0468
3. Män	92	78	14	196	2,5128
Kvinnor	55	69	-14	196	2,8405
					Σ 9,3897

Frihetsgrader	Kritiska värde	P-värde	Resultat
$(3-1) * (2-1) = 2$	5.991	0009142	Förkasta H0

Skiljaktigheter med riskbenägenheten mellan män och kvinnor:

H0: Det råder inte skillnad mellan män och kvinnors riskbenägenhet vid investeringar.

H1: Det råder skillnad mellan män och kvinnors riskbenägenhet vid investeringar.

I denna tabell kan man åskådliggöra hur riskbenägenheten skiljer sig åt mellan män och kvinnor. Det råder en skillnad mellan O_i och E_i på i princip alla svar för både män och kvinnor. Summan av χ^2 blev 9,3897 vilket innebär att på en signifikansnivå på 5 procent är det kritiska värdet mindre än χ^2 som leder till att H0 förkastas. P-värdet är lägre än signifikansnivån vilket innebär att det råder en statistisk signifikans effekt. Detta innebär att H1 gäller vilket innebär att det råder skillnad mellan män och kvinnors riskbenägenhet. Resultatet visar även att fler kvinnor än män svarade Ja på denna fråga. Där 44 av kvinnorna svarade varav 36 av männen svarade Ja. 62 kvinnor svarade "Ja, till viss mån" och 54 män svarade på samma fråga. Fler män än kvinnor svarade Nej på fråga 3 där 92 av män och 44 kvinnor svarat Nej.

Anser du att ditt risktagande ökar med din ålder?

	O_i	E_i	$(O_i - E_i)$	$(O_i - E_i)^2$	$(O_i - E_i)^2 / E_i$
1. Män	56	76,4	-20,4	416,2	5,4471
Kvinnor	88	67,59	20,4	416,5	6,1631
2. Män	76	59,96	16,04	257,28	4,2908
Kvinnor	37	53,04	-16,04	257,28	4,8507

3. Män	50	45,63	4,37	19,09	0,4185
Kvinnor	36	40,37	-4,37	19,09	0,4730
					Σ 21,37

Frihetsgrader	Kritiska värde	P-värde	Resultat
(3-1) * (2-1) = 2	5,991	0,000178665	H0 förkastas

Variabel Ålder som påverkar Riskbenägenhet:

H0: Riskbenägenheten ökar inte vid ökad ålder.

H1: Riskbenägenheten ökar vid ökad ålder.

Tabellen visar resultatet efter uträkningen av chi två test på variabel ålder. Respondenterna var totalt 343, varav 182 stycken var män och 161 var kvinnor. Siffrorna på kolumnen längst till vänster står för svarsalternativen, där 1 står för Ja, 2: Till viss mån, 3: Nej. Därefter kan man se hur männen svarade på den frågan respektive kvinnor. Tabellen visar att det finns en stor skillnad mellan den observerade frekvensen (O_i) och den förväntade frekvensen (E_i). Detta kan man exempelvis åskådliggöra på svarsalternativ 1, där O_i för män som svarade Ja var 56, och E_i var 76,4. Liknande skillnad kan man se på kvinnors svar på svarsalternativ 1 där O_i var 88 och E_i var 67,59. Som tidigare nämnt i metoden så förkastas H_0 om det råder en stor skillnad mellan O_i och E_i . Resultatet för denna testvariabel blev 21,37, samt att det kritiska värdet blev 5,991. Då det kritiska värdet var mindre än värdet på testvariabeln råder signifikans och H_0 förkastas. P-värdet visar även en lägre siffra än signifikansnivå. Detta innebär att det råder en statistisk signifikans effekt och att vi har förkastat H_0 rätt. Detta leder till att H_1 stämmer vilket innebär att riskbenägenheten ökar med åldern.

Anser du att din inkomst påverkar ditt risktagande?

	O_i	E_i	$(O_i - E_i)$	$(O_i - E_i)^2$	$(O_i - E_i)^2 / E_i$
1. Män	75	69,51	5,49	30,1401	0,433608113
Kvinnor	56	61,48	-5,48	30,0304	0,488458035
2. Män	84	90,73	-6,73	45,2929	0,499205334
Kvinnor	87	80,26	6,74	45,4276	0,566005482
3. Män	23	21,75	1,25	1,5625	0,07183908
Kvinnor	18	19,24	-1,24	1,5376	0,079916839
					Σ 2.14

Frihetsgrader	Kritiska värde	P-värde	Resultat
(3-1) * (2-1) = 2	5,991	0,343	H0 behålls

Variabel Inkomst som påverkar riskbenägenheten:

H0: En hög inkomst leder inte till ökad riskbenägenhet.

H1: En hög inkomst leder till ökad riskbenägenhet.

Resultatet av denna testvariabel ska påvisa hur inkomst påverkar riskbenägenheten mellan män och kvinnor. Det visade att fler män än kvinnor tyckte att inkomst påverkar risktagandet vilket man kan se på fråga ett där 75 män svarade Ja respektive 56 kvinnor. På fråga två kan

man se att antalet män och kvinnor var nästintill lika som svarade "Till viss mån" där 84 var män och 87 var kvinnor. Slutligen på fråga 3 så var det fler män som svarade att de inte tyckte att inkomst påverkade risktagande. 18 kvinnor svarade Nej på sista frågan. Detta ledde till ett chi två på 2,14 vilket på en signifikansnivå på 5 procent var mindre än det kritiska värdet (5,991). Detta leder slutligen till att H0 behålls. P-värdet visade ett större värde än signifikansnivån vilket innebär att det inte råder en statistisk signifikant effekt, som i sin tur innebär att H0 behålls. Detta leder till resultatet att en hög inkomst inte leder till ökad riskbenägenhet.

Känner du dig självsäker när du investerar?

	O_i	E_i	$(O_i - E_i)$	$(O_i - E_i)^2$	$(O_i - E_i)^2 / E_i$
1. Män	67	81,2	-14,2	201,6	2,4832
Kvinnor	86	71	14,2	201,6	2,8083
2. Män	63	47,2	15,8	250	5,2889
Kvinnor	26	42	-16	256	6,0952
3. Män	52	54	-2	4	0,0740
Kvinnor	49	47	2	4	0,0851
					Σ 16,83

Frihetsgrader	Kritiska värde	P-värde	Resultat
$(3-1) * (2-1) = 2$	5.991	0,00022	H0 förkastas

Variabel Riskattityd som påverkar riskbenägenheten:

H0: Självsäkerhet leder inte till ökad riskbenägenhet.

H1: Självsäkerhet leder till ökad riskbenägenhet.

Resultatet av denna testvariabel ska påvisa hur riskattityd påverkar riskbenägenheten mellan män och kvinnor. Fler kvinnor än män känner sig självsäkra när de investerar. Detta kan man åskådliggöra på svarsalternativ 1 där 67 män svarade Ja och 86 kvinnor svarade Ja. På fråga 2 var det fler män än kvinnor som kände sig självsäkra "Till viss mån" vid investeringar där antalet män som svarade var 63 och antal kvinnor var 26. Slutligen var det fler män än kvinnor som inte kände sig självsäkra när de investerar då 52 män svarade Nej och antalet kvinnor som svarade Nej var 49. Dessa svar bidrog till att chi två blev 16,83. Med en signifikansnivå på 5 procent var det högre än det kritiska värdet som låg på 5,991. P-värdet visar en lägre siffra än signifikansnivån, vilket innebär att det råder en statistisk signifikant effekt som leder till att H0 förkastas. Resultatet blev att H1 gäller: Självsäkerhet leder till ökad riskbenägenhet.

4.3 Statistisk data gällande aktieinnehav (SCB)

Kön Sex	Ålder Age	December 2015 December 2015		December 2014 December 2014		December 2013 December 2013		December 2012 December 2012	
		MKR SEKm	Procent Percent	MKR SEKm	Procent Percent	MKR SEKm	Procent Percent	MKR SEKm	Procent Percent
Kvinnor	Total	217 554	100,0	195 146	100,0	174 834	100,0	140 036	100,0
Women	0-6	1 532	0,7	142	0,1	144	0,1	112	0,1
	7-17	1 584	0,7	1 534	0,8	1 473	0,8	1 324	0,9
	18-24	2 618	1,2	2 546	1,3	2 592	1,5	2 113	1,5
	25-34	15 682	7,2	10 546	5,4	12 192	7,0	10 084	7,2
	35-44	27 501	12,6	23 596	12,1	17 814	10,2	14 342	10,2
	45-54	22 942	10,5	19 833	10,2	17 846	10,2	14 538	10,4
	55-64	34 380	15,8	30 781	15,8	45 077	25,8	35 612	25,4
	65-74	62 076	28,5	61 035	31,3	37 146	21,2	29 719	21,2
	75-	49 239	22,6	45 134	23,1	40 550	23,2	32 192	23,0
Män	Total	442 722	100,0	360 708	100,0	320 816	100,0	254 589	100,0
Men	0-6	1 083	0,2	166	0,0	164	0,1	146	0,1
	7-17	1 319	0,3	1 375	0,4	1 377	0,4	1 221	0,5
	18-24	3 466	0,8	2 669	0,7	2 656	0,8	2 443	1,0
	25-34	19 393	4,4	16 697	4,6	18 151	5,7	13 584	5,3
	35-44	42 486	9,6	36 345	10,1	30 540	9,5	24 722	9,7
	45-54	72 725	16,4	41 091	11,4	38 016	11,8	30 194	11,9
	55-64	100 579	22,7	87 048	24,1	78 414	24,4	64 638	25,4
	65-74	119 444	27,0	101 934	28,3	88 215	27,5	68 940	27,1
	75-	82 227	18,6	73 382	20,3	63 283	19,7	48 702	19,1

Tabellen är hämtad från Statistiska Centralbyrån 2016-03-29.

Tabellen ovan visar ägande av aktier i bolag noterade på svensk marknadsplats fördelat på kön och ålder mellan åren 2012-2015. Tabellen är hämtad från Statistiska Centralbyrån och används i denna uppsats för att undersöka om deltagandet på aktiemarknaden skiljer sig åt. Forskarnas kommer endast att använda sig av data som uppges i tabellen för år 2015 då undersökningen baseras på hur riskbenägenheten ser ut i dagens läge och inte hur det har sett ut ur historiska aspekter. Dock används data från tidigare år till att se om det skett en förändring i aktieinnehavet genom åren.

Det som man kan tyda i tabellen för 2015 är att män har det största aktieinnehavet i åldern 65-74år. Där uppgick aktieägandet till ett värde av 119 444 MSEK som i den manliga åldersgruppen motsvarar 27 procent. Även kvinnor har den största andelen aktieinnehav i åldern 65-74år. Kvinnornas aktieäggande uppgick till ett värde av 62 076 MSEK som motsvarar 28,5 procent för den kvinnliga åldersgruppen. Här kan man stipulera en stor skillnad i aktieäggande då männens aktieinnehav översteg kvinnornas med 51,9 procent. Det som man också kan tyda i tabellen för både män och kvinnor är att aktieinnehavet ökar för varje år. Männens aktieinnehav ökar dock med större marginaler.

Taxerad förvärvs- inkomst plus kapital- inkomst	December 2015 ²⁾ December 2015 ²⁾			December 2014 ²⁾ December 2014 ²⁾			December 2013 ²⁾ December 2013 ²⁾		
	Antal ägare	Genomsnittlig portföljstorlek	Andel av totalen	Antal ägare	Genomsnittlig portföljstorlek	Andel av totalen	Antal ägare	Genomsnittlig portföljstorlek	Andel av totalen
	Number of owners	Average portfolio size	Share of total	Number of owners	Average portfolio size	Share of total	Number of owners	Average portfolio size	Share of total
Total	1 343 220	491 562	100,0%	1 344 458	413 440	100,0%	1 375 253	360 407	100,0%
<= 0 SEK	10 128	307 329	0,5%	10 776	189 686	0,4%	11 122	231 064	0,5%
1 – 99 999 SEK	130 517	92 317	1,8%	138 832	80 202	2,0%	150 399	71 148	2,2%
100 000 – 199 999 SEK	209 803	121 992	3,9%	214 168	112 373	4,3%	230 883	102 801	4,8%
200 000 – 299 999 SEK	266 419	168 882	6,8%	286 856	156 343	8,1%	302 462	141 380	8,6%
300 000 – 399 999 SEK	256 830	195 136	7,6%	264 596	187 222	8,9%	271 301	172 921	9,5%
400 000 – 499 999 SEK	168 676	271 984	6,9%	161 575	268 461	7,8%	157 405	251 331	8,0%
500 000 – 599 999 SEK	96 310	385 365	5,6%	88 635	379 511	6,1%	85 216	361 641	6,2%
600 000 – 699 999 SEK	56 757	531 076	4,6%	51 881	512 728	4,8%	48 730	487 140	4,8%
700 000 – 799 999 SEK	35 597	670 514	3,6%	31 525	653 304	3,7%	29 802	608 795	3,7%
800 000 – 899 999 SEK	23 779	795 056	2,9%	20 586	798 827	3,0%	19 470	767 540	3,0%
900 000 – 999 999 SEK	16 488	933 540	2,3%	14 295	934 696	2,4%	12 927	877 212	2,3%
Övriga Others	71 916	4 910 030	53,5%	60 733	4 449 056	48,6%	55 536	4 149 131	46,5%

Tabellen är hämtad från Statistiska Centralbyrån 2016-03-29.

Denna tabell visar hushållens ägande av aktier i bolag noterade på svensk marknadsplats fördelat efter inkomst, kronor och procent. Tabellens siffror sträcker sig mellan åren 2013-2015. För år 2015 kan man åskådliggöra att individer med en inkomst på 200 000- 299 999 SEK per år hade det högsta antalet i aktieinnehav. Tabellen visar att aktieinnehavet generellt minskar efter denna inkomst. Individer med inkomst mellan 500.000-599.999SEK hade totalt ett aktieinnehav på 96 310. Tabellen visar att ju högre inkomst svenska invånarna har desto lägre antal ägande. Individer med den näst högsta inkomsten mellan 900.000-999.999SEK hade det lägsta antalet ägande på 16 488.

5. Analys

Under detta avsnitt kommer en analys av studiens resultat att ske. I samband med detta kommer teoriavsnittet tillsammans med empirin att analyseras för att klargöra om frågeställningar är besvarade samt om syftet är uppfyllt.

5.1 Variabel inkomst

Efter att respondenterna har besvarat enkätundersökningen och att resultaten har erhållits ska en analys genomföras. Chi två test genomfördes av de viktiga variablerna för att se hur de påverkar riskbenägenheten på män och kvinnor. Till en början ska dessa variabler att analyseras.

Fråga 9 i enkätundersökningen lyder: Anser du att din inkomst påverkar ditt risktagande? Genom denna fråga skulle man kunna åskådliggöra hur variabel inkomst påverkar riskbenägenheten. Chi2 testet visade att H0 behålls, och H0 lyder: En hög inkomst leder inte till ökad riskbenägenhet. Detta innebär att enligt utfallet av denna studie påverkar inte en hög inkomst riskbenägenheten. 84 män svarade "Ja, till viss mån" samt 87 kvinnors svarade "Ja, till viss mån" vilket visar att svaren mellan männen och kvinnorna var nästintill enhetliga. Just detta svar kan bero på många faktorer.

Historiskt sätt så har kvinnor haft det svårare än män att höja sina positioner inom karriären. Samtidigt har problem med jämställdheten mellan lönerna varit en stor konflikt för många länder. I Sverige har männen historiskt sett alltid haft en högre lön. Dock förbättras jämställdheten ständigt i Sverige och inkomsterna för både män och kvinnor blir alltmer lika. För att förklara detta mer djupgående kan man se på teorierna skapade av Hira och Loibil som nämndes tidigare i studien. Dessa forskare kom fram till att kvinnor kände sig osäkra i sina investeringar då de samtidigt var osäkra på deras positioner. Kvinnor kände att de kunde förlora sina positioner och därmed sin inkomst snabbare på grund av personliga skäl som exempelvis barnafödande mm. Män kände sig däremot säkra i sina positioner och i sina inkomster och vågade därav investera mer riskfyllt.

Hira och Loibils resultat överensstämmer dock inte till resultatet i denna studie, då en hög inkomst inte ska ha en påverkan till en ökad riskbenägenhet enligt H0. Sverige strävar mot att vara så jämställt som möjligt och kvinnor har samma förutsättningar i dagens läge som män att utvecklas och nå högre positioner och därmed få lika hög inkomst. Detta indikerar att skiljaktigheter i inkomst inte är lika stor idag, och har därför inte en stor påverkan på investeringsbeslut som könen gör. Detta kan även förklara varför en stor andel av könen svarade lika på frågan om inkomst påverkar risktagande med "Ja till viss mån". Då både män och kvinnor möjligtvis har relativt likställd lön idag påverkar inkomsten till en viss mån, men som påverkan inte är det centrala i deras val.

En likhet man kan åskådliggöra mellan resultatet av enkätundersökningen samt tabellen från den statistiska centralbyrån kan man även analysera om. I tabellen ser man att individer med inkomster mellan 200.000–299999 kronor investerade som mest, men att de som hade betydligt högre inkomster inte hade ett stort aktieinnehav. Detta kan bero på att de som har en medelinkomst gör mer investeringar för att skapa en större förmögenhet. De som dock har en högre inkomst känner nog inte samma behov av att skapa en större förmögenhet då dem redan

har det. Därför kan man se att resultatet av chi två testet för denna variabel samt statistiken för SCB överensstämmer med varandra.

5.1.1 Jämförelse med Danska studien

Man kan jämföra vad tabellen från SCB visar med vad Harrison et.al visar. Harrison et. Al (2004) menar att den danska befolkningen tenderar att vara mer riskaversa i samband med lägre inkomster. Dock så kan man åskådliggöra på tabellen från SCB att individer i Sverige som har en medelinkomst investerar mer och för att skapa en förmögenhet. Svenska individer som har högre inkomst har ett lägre aktieinnehav, då de möjligtvis inte känner samma behov av att skapa en större förmögenhet. Detta visar att svenska individers riskaversion inte ökar i samband med lägre inkomst, som det gör för danska individer. Man kan ställa sig frågan om detta beror på att svenskar har en annan riskattityd till skillnad från danska även om länderna är relativt jämställda. Detta är dock svårt att säga med säkerhet, man kan däremot se utifrån denna undersökning att svenskar investerar mer vid medelinkomst. Detta kan bero på att svenskarnas riskattityd skiljer sig åt från danskarnas.

Man kan även analysera från en annan aspekt, vilket är att lönerna i Danmark tenderar att vara högre än lönerna i Sverige. En medelinkomst för individer i Sverige är möjligtvis en väldigt låg inkomst för individer i Danmark. Detta kan leda till att danska individer inte investerar när de har en låg inkomst, men för svenska individer anses detta vara en medelinkomst. Detta leder till att riskbenägenheten vid investeringar ökar för svenska individer och att riskaversion ökar för danska individer. Detta kan förklara varför det skiljer sig åt mellan svenskarnas inkomst i samband med investeringar och danskarnas inkomst i samband med investeringar.

5.2 Variabel kön

Kontrollvariabeln för denna studie var kön som har en central del i denna undersökning. En av frågeställningarna i denna forskning var att ta reda på om det föreligger skillnader i riskbenägenhet mellan män och kvinnor. Kön var även en av de testvariabler som forskarna utförde ett chi två test på och för att få svar på denna fråga. Fråga 9 som lyder: "Är du beredd att ta risker då du investerar" omfattar hur män och kvinnors riskbenägenhet påverkas på olika sätt. Efter att chi två testet utfördes på denna variabel så visade utfallet att H0 skall förkastas. Vilket innebär att det råder skillnad mellan män och kvinnors riskbenägenhet vid investeringar. Hur riskbenägenheten skiljer sig åt kan man analysera mer djupgående i följande avsnitt.

5.2.1 Associationer till maskulina och feminina attribut

Fråga 8 ställde frågan: Är du beredd att ta risker då du investerar? där mer kvinnor än män svarade ja på denna fråga. 44 kvinnor var beredda att ta risker medan 36 män svarade ja på den frågan. Detta kan bero på olika faktorer som påverkar svenska män och kvinnors investeringsbeslut. Kvinnor har idag samma förutsättningar att utvecklas och erhålla lika stor kompetens som män, som tidigare nämndes i problemdiskussionen. Detta leder initialt till att kvinnor vågar ta ett större spelrum i aktiemarknaden då de har erhållit självsäkerhet och styrkan i sin kompetens genom att det svenska samhället har tillåtit det. Detta visar att kvinnor har till viss del blivit mer benägna att ta risker vid investeringar.

Förklaringen till detta kan tas upp genom att dra en parallell till teorin som Meier-pesti och Penz (2008) nämnde om att individer associerar sig till manliga eller kvinnliga attribut. Forskarna menade att hög riskbenägenhet vid investeringar upplevs som en maskulin egenskap i Västerländska kulturer (Meier-pesti & Penz, 2008). Genom svaren som har erhållits har svenska kvinnor mer och mer associerat sig med dessa "manliga attribut", det vill

säga de har högre riskbenägenhet då de identifierar sig med dessa maskulina egenskaper. Då svenska kvinnor har fått stöd från det svenska samhället så har deras självsäkerhet ökat, som leder till denna maskulina identifikation som bland annat innebär hög självförtroende enligt denna teori. I enlighet med detta så menar Meier-pesti och Penz (2008) att det biologiska könet inte är en avgörande faktor när man ska avgöra riskbenägenhet, utan det är mer denna maskulina och feminina identifikationer som är av större betydelse vid finansiella risker.

De traditionella aspekterna om att manlighet och kvinnlighet inte är lika starka idag är en följd av samhällets utveckling. Resultatet visar samtidigt att betydligt mer män (92 respondenter) svarade att de inte är beredda att ta risker i lika stor utbredning som kvinnor är beredda att ta. Även här kan man åskådliggöra att män har anammat de feminina attributen då de inte är lika aktiva aktörer i aktiemarknaden när det gäller att investera i riskfyllda aktieköp. Detta beteende hos svenska investerare är en följd av vad det svenska samhället har utvecklats till. Detta samhälle är ett mer jämställt samhälle som främjar lika mycket kunskap för både män och kvinnor. Med detta resonemang kan man även dra paralleller till vad Eagly (2001) menar i sin teori. Eagly menar att dessa ombytta roller är ett resultat utav förändringar i sociala roller och strukturer i samhället. Dessa strukturella förändringar har lett till att kvinnor är mer riskbenägna än män i det svenska samhället.

5.2.2 Investeringar i riskfyllda portföljer

Då analysen har visat att kvinnor tenderar att bli mer riskbenägna i dagens samhälle så finns det dock fortfarande en markant skillnad mellan män och kvinnor. Enligt tabellen från den statistiska centralbyrån (SCB) påvisar detta att män år 2015 hade ett större aktieinnehav än kvinnor. Detta resultat kan man koppla till teorin utvecklad av Säve-Söderbergh (2012). Säve-Söderbergh menar att det inte finns en skillnad mellan svenska män och kvinnor när de ska investera i aktieportföljer som har en lägre risk. Dock vågar män investera mer i aktieportföljer som har en högre risk. Genom att se på SCB där aktieinnehavet för män är högre kan man dra slutsatsen att män till viss del är mer riskbenägna.

Kvinnor i denna studie har angivit att de känner sig mer benägna att ta risker. Då kan man ställa sig frågan om hur kvinnor definierar risk. Kvinnor kan möjligtvis anse att de gör riskfyllda investeringar när det i själva verket inte är så riskfyllda. De kanske investerar i en aktieportfölj som inte innehåller en så hög risk, därav råder de ingen skillnad mellan män och kvinnor som teorin säger. Genom att dra en parallell mellan enkätundersökningen, SCB med Säve-Söderberghs teori kan man erhålla en djupare förståelse kring hur kvinnor resonerar gällande risk.

5.2.3 Likheter med studier i Finland

Denna studie visar att kvinnor ser sig själva som mer riskbenägna vid investeringar och är mer aktiva i aktiemarknaden än förr. Dock tenderar männen i Sverige att fortfarande vara mer riskbenägna enligt denna studie. Män har även ett större aktieinnehav än kvinnor i enlighet med statistiken från SCB. Detta resultat har stora likheter med Halko et.al (2012) resultat. De påvisade att männen tog större finansiella risker än kvinnor trots att Finland är ett högt jämställt land. Detta kan bero på flera faktorer. Studien av Halko et.al (2012) utvecklades år 2012 vilket innebär att denna studie är fyra år gammal. Som tidigare nämnt så förändras riskbenägenhet över tid. Kvinnor har idag visat framsteg och har ökat sin riskbenägenhet vid investeringar idag jämfört med vad dem hade i Halko et.al studie. Därav kan man se att riskbenägenheten har möjlighet att förändras.

Män tenderar dock fortfarande att vara mer riskbenägna vid investeringar än kvinnor i både Sverige och Finland även om dessa länder är relativt jämställda. Detta kan man åskådliggöra både i denna studie och i Halko.et.als studie. Detta kan bero dels på att det tar tid för kvinnor att våga ta ett större spelrum i aktiemarknaden. Dels för att majoriteten av män identifierar sig i större del till manliga attribut vid investeringar. Detta innebär att om de identifierar sig själva med dessa manliga attribut tenderar deras riskbenägenhet att öka. Vilket leder till riskfyllda investeringar och ett större aktieinnehav. Man kan dra paralleller mellan detta antagande med Meier-petzi och Penz teori där de menar att dem som identifierar sig med manliga attribut vågar investera mer och vice versa. Denna teori kan förklara varför män fortfarande investerar mer i jämställda länder som Sverige och Finland.

5.2.4 Sammanfattning

Utifrån resultatet som har erhållits i denna undersökning har det påvisats att det råder skiljaktigheter i riskbenägenhet mellan män och kvinnor idag. Dessa skiljaktigheter är att dels anser kvinnor i Sverige att de känner sig mer riskbenägna vid investeringar i det svenska samhället, dels att män i Sverige fortfarande har ett större aktieinnehav än kvinnor och därav mer riskbenägna. Man kan dra slutsatsen att män och kvinnors riskbenägenhet förändras över tid på grund av samhällets uppbyggnad och jämställdhet. Dock tar det en längre tid för en markant förändring att uppnås. Detta är en viktig kunskap att ha som finansiell rådgivare i framtiden.

5.3 Variabel ålder

Ett chi två test utfördes på variabel ålder där fråga 9 ställdes till respondenterna som lyder: anser du att ditt risktagande ökar med åldern. Mer kvinnor än män ansåg att deras ålder påverkar risktagandet, där 88 kvinnor svarade Ja. Antalet män som svarade på samma fråga var 56 respondenter. Chi två testet visade att H0 förkastas, vilket innebär att H1 gäller: Riskbenägenhet ökar vid ökad ålder. Detta resultat samt skiljaktigheter i svaren kan bero på många bidragande faktorer.

Majoriteten av respondenterna svarade Ja på denna fråga. Vilket indikerar på att de anser att deras ålder påverkar riskbenägenheten. Enligt H1 så ökar riskbenägenheten vid ökad ålder. Ett känt faktum är att ju äldre en individ blir, desto mer erfarenhet anammar man från ett specifikt ämne, som exempelvis aktiemarknaden. Äldre individer anskaffar sig erfarenhet och kunskap om aktiemarknaden som i sin tur leder till att de har högre kännedom kring hur aktiemarknaden fungerar samt när man ska investera. Detta leder till att äldre individer tenderar att vara lite mer riskbenägna vid investeringar då de troligen känner till riskerna som finns i en aktiemarknad. Deras riskbenägenhet kan dock påverkas då dem känner till riskerna, vilket kan leda till att äldre är försiktiga med vad dem investerar i. Därav investerar inte äldre individer i vilka aktier/aktieportföljer som helst, som kan begränsa deras riskbenägenhet. För att stärka detta resonemang stämmer detta väl med vad Korniotis och Kumar (2011) menar i sin teori, vilket är att äldre investerare har en djupare förståelse för investerings principer och utför därmed bättre investeringsbeslut. Dessa investerare är alltså mindre benägna att ta risker, samtidigt som de investerar i mindre riskfyllda portföljer.

5.3.1 Livscykelhypotesen i samband med olika målsättningar

För att analysera vidare varför H1 behålls kan man resonera kring hur respondenterna svarade i relation till teorin om livscykelhypotesen. Antalet män och kvinnor som svarade "Till viss mån" var nästintill lika. Chen och Bakshi (1994) menade att ju äldre investerare blir, desto

mer riskaversa blir man. Detta kan bero på att inkomsten minskar i samband med pensionen, eller att man som tidigare nämnt besitter högre kunskaper inom området. Majoriteten av respondenterna var dock mellan 38-47 år gamla, vilket indikerar på att dessa individer har olika målsättningar i livet som leder till att de kan riskera att investera. För att förstå detta resonemang så kan man dra en parallell till Gyllenrams teori, där han nämnde tre olika personer som hade olika målsättningar i livet och baserade deras investeringar på dessa.

I exemplet presenteras Lena som investerar för att erhålla vinst så hon kan renovera klart sitt hus. Hon är orolig över aktiekursens gång och väljer att sälja aktien innan den går ner. Vidare presenterades Kenneth och Samuel som endast investerade för att bli rika, där de var lite oroliga för aktiekursen och sålde sina aktier i slutskedet. Dessa motiv bakom investeringarna kan implementeras i respondenternas svar, där kvinnorna i denna studie var relativt många (57 kvinnor) som svarade "till viss mån". Detta kan bero på att kvinnor tendrar att tänka tryggt och säkert, och väljer att placera sina pengar beroende på vad de har för mål i livet och vill uppnå dessa mål. Antalet män som svarade på samma fråga (76 män) antyder att trots deras ålder och framgångar i livet så fokuserar männen på att endast öka deras förmögenheter så mycket som det går. Kenneth och Samuel var dock också oroliga under aktiekursens gång o sålde även sina aktier innan nedgång i slutändan.

För att komma till själva slutsatsen av detta resonemang så menas att många män och kvinnor svarade att åldern påverkas deras riskbenägenhet till en viss mån. Vad detta mån kan bero på är att i samband med livscykelhypotesen är äldre individer riskbenägna till en viss mån, dock påverkas deras riskbenägenhet beroende på att de försöker uppnå olika målsättningar i livet som gör de lite mer benägna att ta risker. Gyllenrams teori och livscykelhypotesen ger en fullbordad förklaring till respondenternas svar.

5.3.2 Livscykelhypotesen i relation till H1

Resultatet av respondenternas svar visar även att nästan lika många av männen som svarade Ja, svarade att åldern inte påverkar riskbenägenheten. Med detta så kan man åskådliggöra att en stor del av männen antyder att ålder inte påverkar riskbenägenheten likväl som resultatet visade. Detta kan man vidarekoppla till en av teorierna som Wang och Hanna (1997) kom fram till, vilket var att riskbenägenheten istället ökar med åldern. De menade att individer som är 37 år och uppåt befinner sig i en livscykel där de har stabil inkomst som är en bidragande faktor till att deras riskbenägenhet ökar. Då inkomsten är stabil vågar äldre investera i mer riskabla aktier. Där kontrasten är att de yngre individerna inte har en lika bra ekonomisk ställning och inte vågar investera. Detta leder till att yngre individer är mindre riskbenägna då de inte kan förlora en förmögenhet, och att äldre är mer riskbenägna. Denna teori förstärker resultatet för denna testvariabel i denna studie.

Däremot visar resultatet att antalet kvinnor som svarade Nej på denna fråga var väldigt låg (36 respondenter). Det vill säga endast 36 respondenter ansåg att ökad åldern inte påverkade riskbenägenheten. Detta beror möjligen på att kvinnor även erhåller en hög inkomst i dagens läge, och som tidigare nämnt på grund av jämställdheten i Sverige. Därav känner kvinnor möjligtvis inte att ålder påverkar riskbenägenheten i lika stor omfattning som män tycker.

5.3.3 Analys av SCB: Kön i förhållande till ålder

Statistiska centralbyrån hade möjlighet att erbjuda författarna en tabell över män och kvinnors aktieinnehav som även visar till vilket ålder dem innehar aktier. Tabellen visar att för år 2015 hade kvinnor runt medelåldern 35-44, 27 501 miljoner aktier. Män i samma ålder hade 42 486 miljoner aktier. Efter medelåldern kan man åskådliggöra att aktieinnehavet ökade för både

män och kvinnor. Mellan ålder 55-64 hade kvinnor ett aktieinnehav på 34 380 miljoner aktier varav män hade 100 579 miljoner aktier. Detta indikerar på att efter medelåldern investerar båda könen mer i aktier, som leder till att man kan dra en parallell mellan detta resultat och vad forskarna Wang och Hanna (1997) menar i sin teori. De menar att äldre individer har det bra ekonomisk ställt vilket leder till att äldre vågar investera mer, som bidrar till att riskbenägenheten troligtvis ökar.

Croson och Gneezy (2009) menade även i sin teori att kvinnors deltagande på aktiemarknaden inte är lika aktivt som män som leder till antagandet att kvinnors riskbenägenhet är lägre än män. Med detta menas ju lägre deltagande i aktiemarknaden desto mer undviker man risker, vilket är det kvinnor antas att göra då deras aktieinnehav är betydligt lägre än män. Teorin kan implementeras i statistiken till denna studie då tabellen visar att i Sverige år 2015 så fanns det en markant skillnad mellan män och kvinnors aktieinnehav, där männen hade betydligt mer aktier under alla åren. Detta kan bero på att en stor del av svenska män (trots resultatet i denna studie) fortfarande är villiga att ta fler risker samt vara mer aktiva än kvinnor. Vad Croson och Gneezy menar i sin teori stämmer med den statistiska centralbyråns tabell. Man kan däremot åskådliggöra framsteg för kvinnor då studiens resultat visar att aktieinnehavet för kvinnor stiger för varje år. År 2016 kan det finnas en möjlighet att den statistiska centralbyrån visar ett annat resultat, dock så återstår detta att se.

5.3.4 Sammanfattning; analys av testvariabel ålder

Slutsatsen som forskarna kan dra här är att testvariabel ålder har den största påverkan på en investerarens riskbenägenhet. Fråga x som lyder "Anser du att ditt risktagande ökar med ålder" visade att majoriteten av både män och kvinnor svarade ja på denna fråga, samt att chi två värde visade likartade resultat. Resultatet av denna studie kan kopplas väl med teorierna som nämndes, och analysen påvisade även hur variabeln åldern påverkar både män och kvinnors riskbenägenhet. Tabellen från statistiska centralbyrån stärkte även analysen, då tabellen även påvisade att aktieinnehavet ökade ju äldre män och kvinnor blir, vilket innebär att deras benägenhet att ta risker ökar med åren.

5.4 Variabel Riskattityd

Riskattityden undersöktes för att testa teorin om initiala riskattityder. Bland annat Loewenstein et al (2001) teori som menar att riskbenägenhetens grund ligger i den initiala känslan som individen upplever då de sätts i en situation som omfattas av risk. Författarna i denna uppsats använde de två sista frågorna i enkäten till att undersöka hur respondenten skulle agera vid ett riskfyllt scenario. Enkäten innehöll dessutom en fråga där respondenten får svara på om de känner självsäkerhet vid investeringsbeslut. Detta för att kunna jämföra vad respondenten själv tror om sin självsäkerhet med hur det är i verkligheten. På detta sätt kunde man även se om det ena könet reagerade annorlunda gentemot risk än det andra.

Resultatet visar att fler kvinnor än män svarade att de känner sig relativt självsäkra vid investeringsbeslut. Medan fler män än kvinnor svarade att de inte känner sig fullt självsäkra då de investerar. Respondenternas svar testades på fråga 10 och 11 i enkäten. Fråga 10 lyder "En aktie som du har köpt börjar plötsligt att gå ner under priset som du köpte den för. Hur agerar du?". Där hade majoriteten av kvinnorna svarat att de skulle sälja av aktien för att inte förlora mer pengar. Detta svarsalternativ utformades för att visa på minst risk. Man kan därför tolka detta som att kvinnorna anser sig vara mer självsäkra vid investeringsbeslut än vad de faktiskt är. På denna fråga uppgav betydligt fler män att de var villiga att köpa mer av aktien trots att den hade gått ner. Detta tyder på ett mer riskfyllt beteende. Man kan därför dra slutsatsen att män är mer självsäkra i sitt investeringsbeteende än vad de anger sig vara.

Fråga 11 lyder "Du har kommit över en större summa pengar som du tänkt investera. Hur går du tillväga?". Där hade den större delen kvinnor svarat att de skulle vända sig till en banktjänsteman eller finansiell rådgivare för att rådfråga var de bör placera sina pengar. Medan fler män än kvinnor svarat att de skulle välja att läsa på själva och bestämma en lämplig investering. Detta svarsalternativ utformades för att visa på störst risk. Då det säkraste valet är att gå till en finansiell rådgivare som har kunskaper inom området och kan säkerhetsställa att man gör rätt val. Att majoriteten kvinnor skulle vända sig till en banktjänsteman tyder på en bristande riskbenägenhet medan männen visar på det motsatta. Både Loewenstein et al. (2001) och Lerner et al. (2003) studier gav som resultat att män är mer riskbenägna än kvinnor. Enkätundersökningen och chi två testet i denna undersökning kan konstatera att detta stämmer. Detta kan bero på att kvinnor kan bedöma risker bättre än män eller att de uppfattar fler situationer som riskfyllda.

6. Diskussion

6.1 Riskbenägenhet och kön

I analysen visar vi att män och kvinnor påverkas olika gällande riskbenägenheten. När det gäller kontrollvariabeln kön visar detta att manliga och kvinnliga investerare har anammade olika beteenden vid investeringar. Där kvinnor identifierar sig själva med manliga egenskaper som leder till ett ökat förtroende på aktiemarknaden. Genom detta anser vi att deras riskbenägenhet har ökat en aning om man ser ur ett historiskt perspektiv. Anledningen till att riskbenägenheten mellan män och kvinnor togs upp som ett problemområde i denna studie var för att det är svårt att avgöra hur benägna män och kvinnor är att ta risker i dagens jämställda samhälle. Riskbenägenheten förändras över tid, vilket leder till uppkomsten av svårigheter för finansiella rådgivare att idag kunna avgöra riskbenägenheten för olika individer. Då det finns svårigheter att skåda var gränsen går för både män och kvinnor att kunna ta risker så leder detta till felaktiga beslut av finansiella rådgivare.

Utifrån detta problem så utformade vi ett syfte för att kunna erhålla eventuella svar på själva frågeställningarna. Detta syfte var delvis att ta reda på om det överhuvudtaget råder en skillnad i riskbenägenhet mellan män och kvinnor i det svenska samhället, för att sedan undersöka vilka variabler som påverkar riskbenägenheten mest. Anledningen till att detta syfte utformades på detta vis var för att kunna erhålla svar samt lösningar till studiens problem. Då ett chi två test genomfördes på variabel kön blev resultatet att H1 behålls, som innebär att det finns skillnader i riskbenägenheten mellan män och kvinnor. P-värdet stärkte detta då det visade att det endast var 0,09142 procent sannolikhet att felaktigt förkasta H0, vilket bidrar till att vi anser att resultatet var tillförlitligt.

I analysen visades att kön inte är den variabel som har den största påverkan på riskbenägenheten. Vi ansåg att detta berodde delvis på att kvinnor identifiera sig med manliga attribut. Vi ansåg att det är själva identifikationen som är den beroende faktorn till riskbenägenheten och inte själva könet. När vi tolkade detta resultat i samband med analysen tyckte vi att detta kunde bidra till att hjälpa finansiella rådgivare att avgöra riskbenägenheten för både män och kvinnor. Detta utan att rådgivare ska ta felaktiga beslut som baseras på historiska resultat. Vi anser att finansiella rådgivare inte kan basera sina beslut på historiska resultat då riskbenägenhet förändras över tid som tidigare nämndes i bakgrunden.

6.2 Riskbenägenhet och ålder

Genom analysen kunde vi se att testvariabel ålder hade störst inverkan på män och kvinnors riskbenägenhet. Detta kunde man åskådliggöra genom att se på respondenternas svar i enkätundersökningen, där både flest män och kvinnor svarade att ålder påverkar riskbenägenheten. I samband med detta så visade även chi två testet att riskbenägenheten ökar vid ökad ålder. Genom detta drog vi en slutsats där vi anser att det beror delvis på att äldre individer har mer erfarenhet och kunskap inom aktiemarknaden och kan därför veta hur mycket de ska investera och på så sätt ökar riskbenägenheten. Korniotis och Kumar (2012) nämnde dock att även om äldre investerare har mer erfarenhet och kunskap, kan detta även leda till att de är försiktiga med investeringar då de vet vilka risker som finns i aktiemarknaden, som leder till att deras riskbenägenhet möjligtvis minskar en aning. I denna diskussion kan vi därför nämna att detta är en av anledningarna till att en del respondenter i studien svarade "Nej" på denna fråga.

Något som vi även kan föra en diskussion kring är att riskbenägenhet påverkar ålder på så sätt att när man blir äldre tenderar man att ha olika målsättningar man vill uppfylla i livet, där Gyllenrams exempel användes för att förtydliga detta. Även om äldre är försiktiga med att investera så är de fortfarande benägna att ta risker för att uppnå deras mål. Detta är vår förklaring till varför respondenterna svarade till viss mån på denna fråga. Samtidigt som de är försiktiga så är äldre individer ändå beredda att riskera för att uppnå diverse mål.

Resultat från statistiska centralbyrån (SCB) stärkte resultatet från denna forskning då dessa överensstämde med varandra. SCB visade att ju äldre investerare blir, desto betydligt mer aktieinnehav hade de. Efter medelåldern så ökade aktieinnehavet för både män och kvinnor, och ju mer aktier man har så tenderar individer att ta mer risker. Därav drar vi slutsatsen att individens riskbenägenhet ökar med åldern. Utifrån studiens resultat i samband med analysen kan vi antyda att ålder är den variabeln som påverkar investerarens riskbenägenhet mest.

6.3 Variabel inkomst och riskattityd

Variabel inkomst visade sig ha en mindre påverkan på en persons riskbenägenhet. Detta kan man åskådliggöra i både resultatet av enkätundersökningen samt chi två testet. P-värdet visade dock ett värde större än signifikansnivå på 0,34.

Studiens resultat visar ett intressant svar, vilket är att kvinnor inte ansåg att inkomsten påverkade deras riskbenägenhet vid investeringar. I analysen nämner forskarna att detta kan bero på att Sveriges samhälle strävar mot jämställdhet, vilket bland annat innebär att inkomsten för män och kvinnor ska försöka bli alltmer jämlik. Då kvinnor har detta stöd från samhället så oroar de sig inte för att förlora positionen och inkomsten. Därmed har de en säker förmögenhet som de kan investera med, vilket innebär att deras riskbenägenhet inte påverkas av inkomsten. Vi anser att detta även beror på att vid en hög inkomst så känner individer ej behovet av att öka sin förmögenhet, vilket leder till att de inte investerar så frekvent. Vi anser därav att inkomsten ej påverkar riskbenägenheten.

När det gäller variabeln riskattityd visar detta att fler kvinnor än män svarade att de känner sig mer självsäkra vid investeringsbeslut. Dock så svarade även majoriteten av kvinnor att de skulle sälja av aktier för att inte förlora pengar. Genom detta svar kunde vi se att kvinnor angav sig själva att vara mer riskbenägna än vad de egentligen är. Detta är ett återkommande problem då individer har svårt att bedöma sin riskbenägenhet när de inte kan definiera vad som egentligen är ett riskfyllt beteende. Detta anser vi är ett problem för finansiella rådgivare när de ska bedöma en individs riskbenägenhet när det är själva personen som identifierar sin benägenhet att ta risk felaktigt. Dock visar den statistiska centralbyrån att män har mer aktieinnehav och därav är beredd att ta mer risker. Resultatet för denna studie visar även att kvinnor har börjat att investera mera och börjar bli mer benägna att ta risker än förr. Vi har visat att ålder är den variabel som har störst inverkan på en individs riskbenägenhet genom att man erhåller mer kunskap och erfarenhet ju äldre man blir. Detta resultat kan då hjälpa finansiella rådgivare att fatta rätt beslut angående en individs riskbenägenhet. Det en finansiell rådgivare kan göra om någon säger att de har en relativt hög riskbenägenhet är att se till vilken ålder personen befinner sig, ställer följdfrågor för att ta reda på olika målsättningar som de har, och utifrån detta fatta ett rättsgiltigt beslut.

7. Slutsats

Syftet med denna studie var att ta reda på om det föreligger skiljaktigheter mellan män och kvinnors riskbenägenhet vid investeringar i det svenska samhället. Samtidigt skulle forskarna åskådliggöra vilket av variablerna som har den största inverkan på riskbenägenhet mellan könen. Efter att resultatet har analyserats i samband med studiens teoretiska referensram kom forskarna fram till följande slutsats:

- Det finns en skillnad mellan män och kvinnors riskbenägenhet. Dock så visar resultatet att kvinnor börjar öka aktiviteten i aktiemarknaden och inte är lika försiktiga med investeringar. Detta visar tydligt att riskbenägenheten förändras över tid, och varierar mellan könen. Trots denna ökade aktivitet från kvinnor i aktiemarknaden så visar SCB att män fortfarande investerar mer än kvinnor. Genom dessa resultat samt analys så har frågeställningarna besvarats.
- Den variabel som påverkar riskbenägenheten mest är variabel ålder. Detta berodde delvis på att äldre har mer erfarenhet och kunskap om aktiemarknaden. Samtidigt kom forskarna fram till att äldre har olika målsättningar i livet som leder till att de vill investera mer för att erhålla kapital, som leder till att riskbenägenheten ökar. Tabellen från SCB som användes i studiens metoddel visade även att ju äldre investerare blir desto större aktieinnehav hade dem. Således besvarades den andra frågeställningen i denna studie.

8. Framtida studier

Mätningar i män och kvinnors riskbenägenhet har utförts av många forskare genom åren där alla visar på liknande resultat. Att män har större förutsättningar att ta risker oavsett ålder eller inkomst. Dock visar senare forskning att kvinnor tagit en större plats i den svenska aktiemarknaden (Säve-Söderbergh 2012). Kvinnors riskbenägenhet ökar med tiden vilket innebär att den tidigare forskningens slutsatser troligtvis inte kommer att kunna implementeras i det svenska samhället om några år. Det kan därför vara tillämpligt att studera riskbenägenheten ur ett genusperspektiv över tid för att undersöka om det sker ytterligare förändringar vid investeringsbeslut mellan könen. Den tidigare forskningen baseras dessutom på undersökningar som är genomförda i andra länder (Bortsett från Säve-Söderberghs studie) vilket gör det ännu svårare att införa studiens resultat till dagens svenska marknad. Därför skulle denna studie kunna replikeras med en större fokus på enbart svensk forskning för att undersöka om män och kvinnors riskbenägenhet skulle befinna sig i samma utvecklingsläge i ett land som Sverige där samhället strävar efter att vara jämlikt.

Referensförteckning

Vetenskapliga artiklar

- Auster C. J., Ohm S. C. (2000). Masculinity and femininity in contemporary American society: a re-evaluation using the bem sex-role inventory. *Sex Roles* 43, 499–527
- Bateljsmit, V. L., Bernasek, A. 1996. "Why Do Women invest Differently Than Men?", *Financial Counseling and Planning*, vol. 7, sid. 1-10.
- Barber, B.M. & Odean T. 2001. "Boys will be Boys: Gender, Overconfidence, and Common Stock Investment." *Quarterly Journal of Economics*, 116, (2001), pp 261-292.
- Barsky, R. B. , Juster, F. T., Kimball, M. S. & Shapiro, M. D. (1997). Preference parameters and behavioral heterogeneity: An experimental approach in the Health and Retirement Study, *Quarterly Journal of Economics*, 112 (2), 537-579.
- Cocco, J. F., Gomes, F. J., Maenhout. P. J. 2005. "Consumption and Portfolio Choice over the Life Cycle", *The Review of Financial Studies*, vol. 18, no. 2, sid. 491-533.
- Croson, R. Gneezy, U. (2009). Gender Differences in Preferences. *Journal of Economic Literature*. 47:2. 1-27.
- Eagly, A.(2001). The Leadership Styles of Women and Men. *Journal of Social Issues*. Vol. 57. no. 4. pp.781-797.
- Embrey, L. L., Fox, J. J. 1997. "Gender Differences In The Investment Decision-Making Process", *Financial Counseling and Planning*, vol. 8, no. 2, sid. 33-40.
- Fellner. G, Masciejovsky. B.(2006). Risk attitude and market behaviour: Evidence from experimental asset markets. *Journal of economic psychology*. Vol 28, Nr 3, ss. 338-350.
- Grable, E. (2013). Is Risk Tolerance Stable? The Role of Projection Bias. *Journal of financial Service Professionals*. Vol 16. nr 1, p. 14.
- Halko, M. Kaustia, M. Alanko. E. (2011). The gender effect in risky asset holdings. *Journal of Economic Behavior and Organization*. Vol.83, nr. 1, ss. 66-81.
- Harrison, G. Lau, M. Rutström, E. (2004). Estimating Risk Attitudes in Denmark: A Field Experiment. *The Scandinavian Journal of economics*. Vol. 109, nr.2, ss. 341-368.
- Kahneman, D., Tversky, A. 1979. "Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk", *Econometrica*, XLVII, 263-291.
- Korniotis, G. Kumar, A. (2009). Do Older Investors Make Better Investment Decisions?. *Social Science Research Network*.

- Lerner, J. Gonzalez, R. Small, D. Fischhoff, B. (2003). Effects of Fear and Anger on Perceived Risks of Terrorism. *Psychological Science*. Vol. 14. no.2, pp.144-150.
- Loewenstein, G. Weber, E. Welch, N. Hsee, Christopher. (2001). Risk as Feelings. Vol.127. nr, 2. 267-286.
- Meier-pesti, K. Penz, E. (2008). Sex or Gender? Expanding the sex-based view by introducing masculinity and femininity as predictors of financial risk taking. *Journal of Economic Psychology*. Vol. 29, nr. 2, ss. 180-196.
- Riley, W. Chow, V. (1992). Asset Allocation and Individual Risk Aversion. *Financial analysts Journal*. Vol. 48, nr. 6.
- Rubio, V. Santacreu, J. Hernandez, J. (2007). The objective assessment of risk tendency as a personality dimension.
- Sävje-Söderbergh, J. (2012). Self-Directed Pensions: Gender, Risk, and Portfolio Choices. *Journal of Economics*. Vol. 114, nr. 3. ss, 705-728.
- Wang, H., Hanna, S. 1997. "Does Risk Tolerance Decrease With Age?", *Financial Counseling and Planning*, vol. 8, no. 2, sid. 27-31.

Tryckta källor

- Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber
- Denscombe, Martyn (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Djurfeldt, Göran & Barmark, Mimmi (red.) (2009). *Statistisk verktygslåda 2: multivariat analys*. 1. uppl. Stockholm: Studentlitteratur
- Edling, Christofer & Hedström, Peter (2003). *Kvantitativa metoder: grundläggande analysmetoder för samhälls- och beteendevetare*. Lund: Studentlitteratur
- Eliasson, Annika (2006). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur
- Gyllenram, Carl-Gustav, 1998, "Aktiemarknadens Psykologi", Rabén Prisma
- Svenning, Conny (2003). *Metodboken: [samhällsvetenskaplig metod och metodutveckling : klassiska och nya metoder i informationssamhället : källkritik på Internet*. 5., omarb. uppl. Eslöv: Lorentz

Elektroniska källor

- Avanza. (2013). Tillgänglig: https://www.avanza.se/avanzabank/hem/investor-relations/pdf/2013/avanza_bokslutskom_2013.pdf (Hämtad: 2016-02-22).
- Nordnet bank AB. (2009). Tillgänglig: https://www.nordnet.se/semi/better_quotes/analys/Investeringsguiden20090403.pdf (Hämtad: 2016-02-23).

- Statistiska Centralbyrån (2015). Tillgänglig: http://www.scb.se/Statistik/FM/FM0201/2015H02/FM0201_2015H02_SM_FM20SM1601.pdf (Hämtad 2016-03-29).
- Statistiska Centralbyrån (2013) Tillgänglig: http://www.scb.se/Statistik/Publikationer/LE0201_2013A01_BR_LE0201BR1301.pdf (Hämtad 2016-03-29).

Bilagor

Enkätstudien:

Riskbenägenhet

En studie om svenska män och kvinnors finansiella risktagande

Hej!

Vi är två studenter från Södertörns Högskola som gör en studie om riskbenägenhet vid investeringar. Enkät består av 11 frågor. Undersökningen är helt anonym.

Tack på förhand!

1. Kön

- Man
 Kvinna

2. Ålder

- 18-27
 28-37
 38-47
 48-65
 65 eller äldre

3. Huvudsaklig sysselsättning

- Arbetssökande/Student
- Anställd
- Egenföretagare
- Annat

4. Vad har du för månadsinkomst innan skatt?

- 0-10 000 kronor
- 10 001-20 000 kronor
- 20 001-30 000 kronor
- 30 001-40 000 kronor
- 40 001-50 000 kronor
- 50 001 kronor eller mer

5. Om du investerar dina pengar vad är anledningen?

- För att ha en buffert att falla tillbaka på för oväntade kostnader eller arbetslöshet
- För att köpa bostad
- Jag investerar/sparar för att bli rikare i framtiden
- Jag investerar/sparar för att ha möjlighet att konsumera mer i framtiden
- Jag investerar/sparar för att i framtiden kunna leva på passiva inkomster
- Annan anledning

6. Är du beredd att ta risker då du investerar?

- Ja, brukar alltid ta risker då jag investerar
- Ja, till viss mån
- Nej, inte alls

7. Känner du dig självsäker när du investerar?

- Ja, fullt självsäker
- Ja, till viss mån
- Nej, relativt osäker

8. Anser du att din inkomst påverkar ditt risktagande?

- Ja
- Till viss mån
- Nej, inte alls

9. Anser du att ditt risktagande ökar med din ålder?

- Ja
- Till viss mån
- Nej, inte alls

10. En aktie som du har köpt börjar plötslig att gå ner under priset du köpte den för, hur agerar du?

- Säljer av aktien så att jag inte förlorar mer pengar
- Behåller aktien och avvaktar, det kan gå upp igen!
- Köper mer av aktien då den är så mycket billigare nu!

11. Du har kommit över en större summa pengar som du har tänkt investera hur går du till väga?

- Du frågar vänner och familj om råd i vad du bör investera i
- Du vänder dig till din banktjänsteman och frågar vad han eller hon tänker
- Du läser på och väljer själv en investering du tycker är lämplig
- Övrigt